

Nas tednik Kronika

kulturno - politično glasilo

V.b.b. cena 55 grošev

svetovnih in domačih dogodkov

2. leto

V Celovcu, dne 19. julija 1950

Številka 29

Pred letom 1914 in danes

Sovjetska vlada je po letu 1930 izdala pod naslovom „Mednarodni odnosi v dobi imperializma“ zbirko diplomatskih dokumentov prejšnje carske Rusije. Zbirka vsebuje vse diplomatske dokumente pred dobo prve svetovne vojne, v kolikor osvetljujejo dogodke, ki so dovedli do prve svetovne vojne. S to objavo je sovjetska vlada hotela podčrtati, da z vsoto preteklostjo in z načini, ki se jih je carska Rusija posluževala, prekine. Dejansko je v vsej dobi med prvo in drugo svetovno vojno Rusija ostala v svojih mejah in ni bilo opaziti, da bi si — razen na ideološkem polju — svoje vplivna območja skušala razširjati.

Vse sile Sovjetov so bile vprežene le v en cilj: izgraditev in utrditev lastne države.

Uspehi so se pokazali v drugi vojni, ko je Rusiji uspelo postaviti se med velesilami poleg Amerikancev v prvo vrsto. S tem se začenja nova doba ne samo v ruski, marveč tudi v svetovni zgodovini. Rusija si je ustvarila svoja vplivna območja ter pridobila vrsto zvestih zaveznikov.

Zapad, ki je vso dobo imperializma igral odločujočo vlogo v svetovni politiki, je bil sprva potisnjen v toliko obstran, da je le, — vsaj kolikor mogoče, — uspešno skušal braniti svoje postojanke. Vodilno vlogo je prevzela Amerika.

Ideološko trdno fundiranemu napredovanju Sovjetske zveze Amerika za enkrat ni mogla staviti nasproti ničesar podobnega. Vsa gospodarska pomoč in vsi sklenjeni „pakti“ ji niso dali v roke podobnih možnosti kot se jih je Rusija n. pr. lahko posluževala tako na Kitajskem, Vietnamu, Koreji in drugod. Zato je postala nujnost tudi za Zapad, da ustvari močno hrbtenico na ideološki podlagi za tisti del sveta, ki je pod njegovim vplivom.

Nastal je tako na eni kot na drugi strani imperializem nove oblike, ki vsak zase enako kot nekdanji stremi za čim večjim bogastvom po zemlji in surovinah, tržiščih in po oblasti. Novo na tem je pravzaprav le eno in sicer krilatice, pod katerimi se naj narodi za vse to „borijo“. Če je nekdanji veljala nacionalna „parola“, potem se govori danes o človečanstvu in boljši ureditvi novega življenja. Če se je nekdanji govorilo o tem, da se zagotovi življenjski prostor, dobava surovin ter tržišč, potem govore danes o kulturnem in gospodarskem podvigu zaostalih predelov sveta.

Prvič po drugi svetovni vojni sta nasprotna si tabora te dni trdo trčila drug ob drugega. Amerikanci so, kot kaže, odločeni, da izbijejo iz rok Sovjetom iniciativo, ki je Zapadu stalno narokovala le položaj tistega, ki se mora sprijazniti z gotovimi dejstvi. Če je način, ki si ga je Amerika izvolila, pravičen in uspešen, danes še ni mogoče povedati. Dejstvo pa je, da je Sovjetom uspelo na Daljnem Vzhodu ljudstva kot taka, ki so res živela v neznosnih socialnih prilikah, pridobiti za svoje cilje. Pripomoglo k temu pa je še posebej dejstvo, da so se Amerikanci večkrat naslanjali na tiste kroge, ki so bili narodom kot oblastniki in zatiralci osvojeni. Tudi v moderni dobi vendar le še obvelja dejstvo, da ne zmore vsega tehnika ali material, temveč da je poleg tega potrebno umnega človeškega ravnanja in v množicah požrtovalnega ljudstva.

Po najnovejših dogodkih razni komentatorji sklepajo, da bo Zapad na vsak način skušal vendarle naknadno mirnim potom rešiti korejsko vpraša-

Umik v Južni Koreji

Na Korejskem bojišču se ameriške čete še vedno umikajo pred severnokorejskimi četami, ki so v silni premoči. Ta njihova premoč se kaže zlasti v velikem številu oklopnikov in pa v dobro izvežbani pehoti in močnem topništvu. Začetkoma so imele komunistične čete okrog 100 oklopnikov, približno toliko so jih Amerikanci že uničili in danes imajo komunistične čete spet nad 200 težkih oklopnikov. To je dokaz, da dobivajo severnokorejske čete vojni material od Sovjetske zveze.

Ameriške čete so se umaknile najpreje na južno obalo reke Kum, kjer so se držale približno en teden. Nato pa so se umaknile proti začasnemu glavnemu mestu Južne Koreje, proti mestu Taejonu. V ponedeljek pa so tudi to mesto izpraznili in ameriške čete so se umaknile v hribovito ozemlje kakih 50 kilometrov južno od omenjenega mesta.

V srednjem odseku korejskega bojišča se borijo južnokorejske čete, ki so si deloma že opomogle od prvotne pre-

strašenosti. Južnokorejska armada je bila namreč po prvih silnih udarcih severnokorejskih čet že v popolnem razsulu.

Na vzhodnem odseku bojišča, ob vzhodni obali južnokorejskega polotoka, poizkušajo komunistične čete po posrečenem izkrcanju prodirati proti jugu. Pa tudi ameriške čete so se nato izkrcale za komunističnimi četami in so presecale cesto, po kateri so napredovale komunistične čete proti jugu.

Verjetno se bodo ameriške čete še umikale proti južni obali korejskega polotoka, kjer bodo poizkušale držati ozemlje v območju mesta Taegu in predvsem območje okrog пристanišča Fusan. Tu bi se nato zbirale ameriške čete in vojne sile ostalih držav Združenih narodov. Od tu bi nato začeli po nekaj mesecih z ofenzivo proti komunističnim četam, ako med tem ne bi prišlo do prekinitve sovražnosti in do „prostovoljnega“ umika severnokorejskih čet nazaj na prvotne meje.

Indija posreduje

Sredi prejšnjega tedna je izročil indijski veleposlanik v Moskvi, Radakrishnan, zastopniku sovjetskega zunanjega ministra, Andreju Gromiku, posebno poslanico (pismo) indijskega ministrskega predsednika Pandit Nehru-ja na sovjetskega ministrskega predsednika, maršala Josipa Stalina.

Istočasno je izročil indijski veleposlanik v Združenih državah, gospa Vijaya Pandit, sestra indijskega ministrskega predsednika, ameriškega zunanjemu ministru, Dean-u Achesonu, posebno poslanico indijskega ministrskega predsednika Pandit Nehru-ja.

O vsebini teh poslanic še do danes ni nič znanega. Gotovo je le, da vsebuje ta poslanica posredovanje indijskega ministrskega predsednika zaradi prekinitve sovražnosti na Koreji in zaradi mirne ureditve korejskega spora.

Na to poslanico indijskega ministrskega predsednika je odgovoril v soboto maršal Stalin indijskemu predsedniku Pandit Nehru-ju. Tudi o vsebini tega odgovora še ne moremo ničesar gotovega poročati. Verjetno je sporočil maršal Stalin, da je pripravljen posredovati pri severnokorejski vladi zaradi

prekinitve sovražnosti, vendar pa je treba preje urediti nekatera vprašanja in sicer predvsem zastopstvo komunistične Kitajske h Varnostnem svetu Organizacije združenih narodov.

V Ameriških političnih krogih poudarjajo, da ne bi mogli sprejeti posredovanja in se nočejo pogajati, dokler ne prenehajo komunistične čete z napadi v Južni Koreji in dokler se ne umaknejo nazaj na svojo mejo. Tudi v političnih krogih Organizacije združenih narodov pravijo, da se morajo preje komunistične čete umakniti na svojo prvotno mejo, predno je mogoče začeti z razgovori, ker ni mogoče dopustiti, da bi Sovjetska zveza z napadi in s silo izsiljevala pristanek na razne svoje zahteve.

Indijski ministrski predsednik Pandit Nehru je govoril v nedeljo na velikem zborovanju v Benaresu v Indiji, kjer je med drugim dejal: „Indija sama je pre slabotna, da bi mogla sama preprečiti vojno. Vendar pa bo Indija poizkušala vse, da vojno prepreči in da spor na Koreji preneha. Nihče ne more vedeti, kako se bodo razvijali dogodki v najbližji bodočnosti.“

Stavke za višje plače

Dne 11. julija so zborovali v Landhaushofu v Celovcu zidarji in stavbeni delavci, da manifestirajo svoje zahteve po zvišanih mezdah. Sklenili so, da bodo kot se je ponekod že zgodilo, stopili

nje. Menijo, da postaja še na drugih točkah precej vroče in da bi zaenkrat le ne kazalo, spustiti se v še večjo vojno nevarnost. S tem v zvezi so zanimivi pojavi krog Jugoslavije, Turčije in Perzije ter celo v Nemčiji.

Pravijo, da je danes položaj povsem podoben onemu iz leta 1914. Zopet so ognjišča nemira na Balkanu in v Nemčiji, v Perziji, Turčiji in na Daljnem Vzhodu. Po vsem navedenem pa vendarle upravičeno lahko upamo, da bo današnja doba „ideološkega imperializma“ imela več sposobnosti ohraniti kljub vsem težavam mir.

H. D.

v stavko, če se njih zahteve, ki jih je predložil delovni sindikat, ne upoštevajo.

Medtem, ko so slikarski in plesarski pomočniki že 4 tedne v stavki in še vedno niso dosegli uspeha, so iz Dunaja že dan navrh, 12. julija, javili, da so zidarji in stavbeni delavci dosegli uspeh. Sokraj izgleda, da so se na Koroškem prepozno spomnili, da je treba zahtevati več. Še le ko je drugi dan že bilo pričakovati gotove objave uspeha pogajanj iz Dunaja, so v Celovcu hitro spravili na naglico skupaj ljudi, da na „zunaj“ dokažejo „bojevitost“ koroških „murarjev“, ki tako zelo učinkuje, da je temu naporu že drugi dan podeljen uspeh.

Zvišanje zaslužka znaša: 9—9½% za pomočnike, 11½% za priučenine in naučene delavce, 5% za vse one, ki dobivajo tedensko plačo (torej ne na uro!)

Iz Jugoslavije

Tanjug poroča:

Dunajski simfoniki pod vodstvom dirigenta Klemensa Krausa so priredili v Beogradu dva koncerta. Po zelo uspešnih nastopih v Ljubljani in Zagrebu je vladalo v Beogradu zanje veliko zanimanje.

Predvajali so dela Mozarta, Richarda Straussa, Brahmsa, Weberja, Beethovna in Wagnerja.

Dirigent Klemens Kraus je časnikaarjem izjavil, da so dunajski simfoniki bili v Jugoslaviji nadvse lepo sprejeti. Dodal je, da bo pred povratkom v Avstrijo dirigiral še en koncert.

V okviru izmenjave študentov med Anglijo in Jugoslavijo je prispela v London skupina 25 jugoslovanskih študentov.

Ti bodo kot gostje „Narodne zveze študentov Anglije in Severne Irske“ preživeli en mesec kot delavci na kmetih v okolici Cambridge-a.

Skupina 22 britanskih študentov pa je odpotovala v Jugoslavijo, kjer bodo sodelovali pri graditvi študentske četrti v Zagrebu.

Po triletnem delu je jugoslovanska mladina dovršila moderno avtomobilsko cesto, ki veže glavno mesto Beograd z Zagrebom. Cesta je dolga 392 kilometrov.

Svečana otvoritev prometa na cesti se bo vršila 21. julija.

Ta važna prometna žila, ki je največje delo petletnega plana, je samo 20 kilometrov daljša od zračne črte Beograd—Zagreb, ter za 80 kilometrov krajša kot stara cesta. Del na novi cesti se je udeležilo nad 250.000 mladine. Inozemska mladina iz dvajsetih držav je bila udeležena pri gradnji.

V Zagrebu je 63 gimnazij, sedemrazrednic in osnovnih šol, ki so končale letošnji šolski pouk. 30.000 šolarjev je napravilo izpite. Država je za štipendije zagrebškim šolarjem izdala 3,2 milijonov dinarjev. Za šolske izlete pa je izdala nad pol milijona dinarjev.

Jugoslovanska mladina nadaljuje z zidanjem študentskega mesta v Zagrebu. Z delom so pričeli pred dvema letoma. Ko bo zidava končana, bo študentsko mesto moglo sprejeti 25.000 prebivalcev študentov, profesorjev in strokovnega osebja. Zgrajeno bo povsem moderno. Imelo bo lastno gledališče, kinematografe, letališče in bolnico.

Letos bo sezidanih 18 stanovanjskih poslopij in pa poslopje tehnične visoke šole. Šest kilometrov ulic bodo zgradili za notranji promet.

Ustava Portorika

Predstavniška zbornica Združenih držav je odobrila zakonski načrt, ki bo omogočil narodu otoka Portorika (leži v Atlantskem oceanu v otočju med severno in južno Ameriko in je posest Združenih držav, ima okrog dva milijona prebivalcev), da si določi ustavo in svojo lastno ustavno vladno. Načrt je pred nekaj tedni odobril tudi ameriški senat in ga je sedaj podpisal predsednik Truman.

„NAS TEDNIK in KRONIKA“

(Uradne ure)

Vsem našim prijateljem sporočamo, da so uradne ure pri upravi „Našega tednika“ na Viktringer Ring 26 v pritičju vsak dan — razen ob sredah — od 8. do 12. in 14. do 16. ure. — Ob sredah uradne ure odpadejo, ker je treba razposlati pravočasno novo številko „Našega tednika“.

Politični teden

Splošno mnenje o vojni na Koreji je tako, da utegne trajati še mesece. Dober znak to seveda ni. Zakaj pa bi morala trajati še mesece? Ker je eden od obeh protivnikov zelo, zelo slab in ga drže pokonci vojaške injekcije Združenih držav. Kar pa v prostorno omejeni vojaški zadevi, ki se imenuje Koreja, ne nameravajo — upamo vsaj — stopiti na plan neštene vojske na eni, niti zaloge atomskih bomb na drugi strani, bo pač pomoč Organizacije združenih narodov reševala južno Korejo. Ta je do sedaj bila nezadostna. Tretja — elitna ameriška divizija je sicer na poti in sledila ji bo še katera, toda oni iz severa tudi ne bodo držali križem rok. V zaledju fronte javljajo že o povečani delavnosti komunističnih gverilskih od. delkov, če bodo pa pričeli vlačiti na to nesrečno bojišče še prostovoljne mednarodne brigade, bomo priča španske državljanske vojne v še večjem obsegu in nič manjši strahoti.

Položaj čet južno-korejske vlade in dveh ameriških divizij ni rožnat. Amerikanci so odlično oboroženi in se uspešno bore. Toda frontnim odsekom, ki jih drže, proti neprestani obkolitvi. Premalo jih je in da se izognejo obkolitvi, se morajo umikati. Fronta pa, ki jo drže domače čete, je še vedno kot v razsulu. Ogroženo je največje središče, ki ga imajo še v rokah južni Korejci, Taejon. Tja je po padcu glavnega mesta Soeula prenesla svoj sedež Sygmann Rhee-jeva vlada in tam je glavni stan ameriških vojnih sil.

Danes vse zapadno časopisje ugiba o vzrokih, zakaj je ameriška pomoč tako počasna, medtem ko so bile in so besede ameriških državnikov jasne in odločne. Morda je deloma odgovoril na to oni ameriški časnikar, ki je zapisal, da potrebujejo čete iz korejskih pristanišč do položajev na bojišča več časa kot pa za vožnjo iz Amerike do Koreje. Skrajno zanemarjene prometne zveze, ceste v obupnem stanju, pomanjkanje železniških prog in še iz zadnje vojne nepopravljeni mostovi so temu vzrok.

Še na nekaj naj ne pozabimo: Koreja ni bila država udeleženka v zadnji vojni. Bila je nasilno zasedena po Japoncih. Če sta Nemčija in Japonska bili vojaško razdeljeni v zasedbene cone, je to iz nekega stališča razumljivo. Zakaj pa so zasedene dežele, ki so si že prej in po vojni želele in se borile za svojo samostojnost? Razdelitev Koreje v dva dela na črti 38. vzporednika je bila pač stvar dogovora velesil, brez Korejcev. Sicer je pa bilo po vojni storjenih že mnogo pogrškov, ki jih grešniki danes že sami priznajo.

Seveda vihrajo na korejskem bojišču zastave Organizacije združenih narodov. To pa je silno velikega moralnega pomena. Petdeset držav se je izreklo za pomoč južni Koreji. Poslalo dejansko pomoč pa je le nekaj večjih držav. Jasno pa je, da bi se v slučaju razširitve vojaških operacij vse te države postavile v določen tabor.

Morda pa je korejski poizkus le drugače potekel kot so pričakovali v Moskvi. Tam so še vedno vrata odprta za vsaka pogajanja in z namenom doseči mirno poravnavo korejske zadeve je

predsednik indijske vlade, Pandit Nehru poslal spomenici

Stalinu in ameriškem zunanjemu ministru Dean Achesonu. Kaj vsebujeta, ni znano. Da gre za posredovanje v korejskem vprašanju, pa je jasno. Tudi

angleški veleposlanik je bil dvakrat pri Gromiku

Dve veliki sili — Indija, ki je po številu svojega prebivalstva na svetu takoj za Kitajsko ter britanska skupnost držav — si prizadevata korejski spor omejiti ter poravnati.

Seveda je ruska diplomacija neutrudna in vedno na preži. Poslali so zelo težke note perzijski vladni in tam so postali vznemirjeni. Preživo v spominu so še dogodki v Azerbejdžanu pred tremi leti, ko je komunistična vstaja skoraj povzročila odpad te perzijske province k Sovjetski zvezi.

Iz Ankare prav tako prihajajo poročila, ki izražajo zaskrbljenost Turkov. Največje zanimanje pa so povzročile

vesti, da Rusi okrog jugoslovanskih meja — v Madžarski, Rumuniji in Bolgariji zbirajo številne motorizirane divizije. Na jugoslovansko-bolgarski meji so se pripetili številni incidenti. Madžari pa so iz mnogih obmejnih krajev vse prebivalstvo izselili v notranjost. Med temi je bilo več tisoč oseb jugoslovanskih narodnosti. Jugoslovanska vlada je okrog svojih meja ukazala zaporno cono v globini 15 kilometrov. Za dostop v ta področja je potrebno posebno dovoljenje.

Francija ima končno svojo vlado

Bivšemu obrambnemu ministru Pleven-u, ki je voditelj neke manjše sredinske stranke, ki je izšla iz odporiškega gibanja, se je po večdnevni posvetitvi posrečilo sestaviti vlado. Vlada bo imela, kot je videti, v parlamentu močno večino, ker so v njej zastopane vse stranke razen skrajne levice in desnice. Od 22 ministrov je pet socialistov. Ti so se do zadnjega obotavljali pristopiti k vladni koaliciji. V vladi je nekaj znanih osebnosti. Schuman je ostal zunanji minister, Queuille je notranji minister in Moch je obrambni minister.

Medtem ko se je francoska javnost z rešitvijo vladne krize oddahnila, pa v Belgiji še vedno ni prišlo do pomiritve glede povratka kralja Leopolda. Trikratno zasedanje skupščine je moralo biti ponovno odloženo. Po vsej Belgiji so stavke, ki so jih proglasili socialisti v protest proti vrnitvi kralja Leopolda.

V zadnjem zasedanju skupščine je tudi voditelj liberalcev govoril dokaj ostro. Predsedniku vlade je zaklical, da naj gre h kralju in mu naj razloži, da je njegova oseba razcepila belgijski narod v dva tabora.

Zapadno-nemška vlada v Bonnu dobila nezaupnico

Nemalo presenečenje je prinesel izid glasovanja v bonski skupščini.

Državni zbor

je sklepal o novih postavah, ki jih je predložil pododsek parlamenta. Tako je bil sprejet zakon o ureditvi prodaje mleka in zakon o prodaji in nakupu žita. O teh dveh zakonih smo poročali že v št. 26 našega lista, ko jih je odobril pododsek.

Enako je bil sprejet zakon o pozidavi stanovanjskih hiš, za katerega se je bil v pododsekih parlamenta dolg boj med socialisti in OVP. Ker se na podlagi različnih predlogov obeh strank, kot smo svoj čas poročali, niso mogli zediniti, so se iznajdljivi poslanci zatekli k čisto novi ureditvi. Tako bo davek za zasedbo (Besatzungskostensteuer) znižan za 25%. Teh 25% pa bo davkoplačevalec kljub temu moral plačati in se bodo porabili za fond za pozidavo stanovanj (Wohnungswiederaufbaufond). Vrh tega bodo lastniki zazidanih zemljišč, ki

Schumacherjevi socialisti so vložili predlog, po katerem naj vlada stavi na razpolago denar, s katerim bo mogoče ohraniti dosedanje cene kruhu in gnojilom. Oboje je za široke množice seveda velikega pomena. Vlada je nameravala prepustiti razvoj krušnih cen svobodnemu trgu, kar bi prineslo povišanje cen in izzvalo na drugi strani zahteve po povišanju plač. Kljub vsemu pričakovanju je precejšen del vladnih poslancev glasoval za predlog opozicije, ki je z veliko večino bil sprejet. Vlada seveda radi tega ne bo odstopila, temveč bo svoje delo usmerila po sklepu parlamenta.

spadajo pod najemniško postavbo (Mietengesetz — Mieterschutz) za vsako krono najemnine po stanju iz leta 1914 vplačevati 13 grošev. Stanovanja pa, ki pod to postavbo ne spadajo, mora plačati lastnik 10% letne najemnine po stanju iz leta 1947. Ta plačila se v najemnino ne smejo vračunati in jih mora torej nositi lastnik sam.

Vrhu tega bodo plačevali, kmetje so izrecno izzvati, lastniki stanovanjskih hiš letni prispevek v sledeči višini:

Pri vrednoti gospodarske vrednote:
od 1 do 50.000 S 2 promile
od 50.000 do 100.000 S 3 promile
od 100.000 do 150.000 S 4 promile
od 150.000 S naprej 5 promile
Za od bomb poškodovane hiše odpade ta prispevek, če so bile brez pomoči države pozidane. Enako ta prispevek odpade za hiše, pozidane po letu 1948.

PISMO IZ AVSTRALIJE

Sydney v juniju 1950.

O Avstraliji ste gotovo že mnogokaj slišali, da pa nimate o njej prave predstave, to tudi prav dobro razumem; saj je ta celina oddaljena od vas več kot 20 tisoč km zračne črte. Če se bodo dogodki na Daljnem Vzhodu še nadalje tako razvijali kot se trenutno, boste gotovo lahko vsak dan slišali kaj novega o naših krajih in jih boste tako do dobro spoznali tudi iz daljave.

Ko sem bil še na Koroškem, sem imel o Avstraliji dokaj drugačno predstavbo kot danes, ko sem tu že nad eno leto. Nekaj izredno lepega je bila pot s parnikom iz italijanskega pristanišča Napoli po Sredozemskem morju do Port Saida v Egiptu in od tam dalje skozi Sueški prekop do Adena. Od tu smo se utrgali neko poletno jutro in jo ubrali preko širnega oceana naravnost v Sydney, največje mesto Avstralije in ki leži na njenem vzhodnem delu.

Naša dolga vožnja je bila končana, prišli smo v Avstralijo, našo novo domovino, kjer so na isti način kot mi iskali svojo srečo že tisoči in tisoči, jo našli ali pa tudi umrli, stoječ do kolena v tej rdeče obarvani ilovici, ki te na eni strani taho hladno odbija, na drugi pa tako močno mami, da se skoro ne moreš odtrgati od nje.

Prvi vtis v Avstraliji je bil veličasten, posebno še, ko smo pristali v središču ene največjih svetovnih luk — v Sydney-u. Mesto samo je po površini največje na svetu in zavzema večji prostor kot Koroška, ima pa nekaj nad eden in pol milijona prebivalcev. Grajeno je po angleškem načinu in nima izredno velikih stavb, razen v središču, ki je trgovski center. Mesto napravlja na človeka, ki je pravkar prišel iz poveljne Evrope, prav veličasten vtis. Vse ulice so mogočno razsvetljene, avto za avtom drvi po ulici, vmes brezštevilni dvonadstropni avtobusi in vozovi cestne železnice. Trgovine so natrpane vsega mogočega in nemogočega blaga, ljudje oblečeni zelo dobro, a ne preveč lepo za naše pojme, vsi prijazni in uslužni, da človeka kar prijetno iznenadi.

Ko smo opravili vse potrebne formalnosti s potnimi listi in carino, so nas strpali v poseben vlak, ki nas je z neverjetno naglo povedel sto km zapadno od Sydneya, v Bathurst, zbirališče novonaseljencev. Morete si misliti, kako široko smo odprli oči, ko smo tam, sredi našega evropskega poletja, zagle-

dali sneg in led. Iz Bathursta smo se podali na delo, vsak na mesto, ki mu ga je odkazal državni delovni urad in to za dve leti, dokler traja pogodba ali kontrakt. Nekateri so odšli v tovarne, drugi na farme in gozdove, tretji zopet k stavbam in vodovodnim podjetjem, dekleta pa največ v gospodinjstvo.

Če danes, po enem letu življenja v Avstraliji, srečam znanca, s katerim se poznavam še iz Avstrije ali Italije, bo skoraj vsakdo rekel: „Le zakaj se nisem že prej izselil?“ In znanec ima prav. Čemu so nas držali v jezo nestoljubnih narodov v Evropi skoraj štiri leta? Pred kratkim sem srečal znanca, ki je bil avtomehanik v Celovcu in je prišel v Avstralijo z isto ladjo kot jaz. „Vidiš,“ je dejal, „motorno kolo imam. Kaj misliš, koliko let bi moral zanj delati v Avstriji?“ Tu si ga je kupil v enem letu, čeprav mora skrbeti za dvanajstletnega sina, ki obiskuje gimnazijo. Mož je tu srečen in mu še na misel ne pride Evropa, dokler mu ne omenim Slovenije, zibelke njegovih mladostnih sanj. Ko pa spregovoriš to besedo, se otožno zasanja, pogled in duh mu zaplavata nekam daleč, govori pa mu postane mehka in otožna kot melodija sladke slovenske pesmi — doma je! Doma med svojimi planinami in travniki, doma med slovenskimi srci, ki so polna ljubezni in notranjega razumevanja.

Česa v Avstraliji najbolj pogrešamo? — Glasbe in primerne čitve. V Avstraliji ni težko dobiti avto ali hišo, tudi zemlja ni draga, iz kraja v kraj te vodijo same, dobro grajene, asfaltirane ceste, vsak teden lahko prisostvuješ športnim pireditvam kakršne koli vrste, za mal denar se lahko voziš z avionom ali ladjo — prisostvovati koncertu ali gledališki predstavi pa skoro ne moreš. Avstralija, ki je tako velika kot USA, namreč do danes še nima svojega gledališča. Morete si misliti, kako doživeti je, če pridejo gostovat evropski ali ameriški gledališki igralci. Pač pa imajo Avstralci izredno lepe kino predstave in dobro urejen radijski program. Schuberta, Straussa ali Mozarta lahko slišimo, vsak dan.

Največ smisla imajo Avstralci za lagodno in komodno življenje, ki jim ga dovoljujejo bogata in neizčrpna pokrajina ter dobro razvita zunanja trgovina, ki prinaša v deželo lepe denarje.

Letošnje leto je za Avstralijo dokaj slabo. Kraji, ki imajo druga leta po en

meter padavin, so jih imela letos toliko skoraj v enem mesecu in sicer v juniju. V treh dneh je voda poplavlila izredno obsežne pokrajine vzhodne Avstralije in jih odrezala od ostalih krajev. Nad okrog 10.000 ljudi je čez noč izgubilo dom in vse premoženje. Silno deževje je sedaj prestalo in voda ponovno odteka. Po časopisnih poročilih Avstralija še ni imela takega vremena, odkar je na ta kontinent stopila noga belega človeka (160 let).

Morda vas bo zanimalo tudi to, da se v Avstraliji nihče ne obregne ob vas, če govorite ali požete slovensko. Tudi o demokraciji imajo tu malo drugačne pojme kot smo jih mi prinesli iz Evrope. Slovenske šole gotovo tu ne bi povzročale takega glavobola kot na Koroškem.

Politično je Avstralija priključena tako imenovanemu zapadnemu bloku in je izmed držav, združenih v britanskem imperiju, ena najbolj protikomunističnih držav. Sedanja vlada, ki je pod vodstvom liberalne stranke, je predložila parlamentu zakonski osnutek o prepovedi javnega udejstvovanja članov komunistične stranke. Po tem zakonu komunistom ne bo mogoče dobiti državne službe in ne zastopati delavcev v raznih delavskih organizacijah. Komunisti so vsled tega zagnali velik krik, vendar ostajajo zelo osamljeni v borbi proti vladi. V pol leta so komunisti izgubili samo v New South Walesu (trgovinsko in industrijsko središče Avstralije) nad eno četrtno glasov.

Vsled zadnjih dogodkov na Kitajskem in Malaji so Avstralci precej zaskrbljeni, vendar dovolj hladnokrvni. Tudi zmeda na Koreji jim ni zavrela krvi, le v toliko, da bo borba proti komunizmu zavzela še odločnejše oblike. Med osmimi milijoni prebivalcev, ki jih ima Avstralija, je kakih petnajst tisoč članov komunistične partije.

Slovenci, ki nas je v Avstraliji kakih tisoč, do sedaj še nimamo svoje organizacije, niti svojega lista. Pa ne bo dolgo trajalo, da se nekoliko bolj medsebojno povežemo. Na tako ogromnem prostoru je namreč nekoliko težje vzdrževati dobre medsebojne zveze kot pa na Koroškem.

Veseli nas vse, da na Koroškem tako dobro napredujete in da se tako vztrajno borite za svoje pravice. Prav hvaležni smo vam tudi za to, da se večkrat spominjate Slovencev v širnem svetu. Ob koncu Vam želimo obilo uspeha pri vašem kulturnem in političnem delu ter iskreno čestitamo pevcem iz št. L. narta za tako uspel nastop v Trstu in Gorici.

G—

Koroška na razstavi v Beljaku

Ako natančneje pregledamo seznam blaga in dobrin, katere bo Koroška razstavila v Beljaku, moremo ugotoviti, da se je tudi Koroška za razstavo pripravila z željo po večjem gospodarskem prostoru. Obiskovalcev razstave naj ne motijo vina in druge podrobnosti, ki jih bo Koroška tudi razstavila, in niso do- mačega izvora. Trgovci pač hočejo tudi ob tej priliki zaslužiti. Huda vročina zadnjih tednov in mrzla vojna, ki se spreminja v vročo, obremenjujeta naše živce, nas opravičuje, da si kakšen kozarček privoščimo.

Gospodarsko bolj važni pa so artikli, ki bodo pokazali, katere surovine potrebuje koroška industrija za njih izdelavo. V tej zvezi navajamo usnjarske, sedlarske, jermenarske in torbarske izdelke. Na Koroškem imamo namreč nekaj pomembnih tvrdk na tem področju. Važno potrebo po surovinah bodo izkazovali tudi izdelki strojnih tovarn v Beljaku. Poleg tega se bo Koroška postavila pred vsem tudi z izdelki lesne industrije, pohištva, celuloze, papirja in izdelkov iz stiskanih (prešanih) snovi. Na tem področju industrije bodo razstavljeni tudi stroji za obdelovanje in predelovanje lesa, kakor žage, skobelni stroji, gladilniki, vrtalniki itd.

Lepo mesto bo zavzemala tudi koroška kemična industrija tovarn v Radenthinu, v Mostiču, Svincu, Freibachu in podjetja bleiberskega rudnika.

Naše južne sosedje bodo verjetno najbolj zanimali poljedelski stroji in izdelki električne industrije, ker je tam v

teku preusmeritev poljedelstva in pravnega gospodarstva v kolektivno, ki polaga težišče na mehanično obdelovanje zemlje.

Obiskovalce iz Primorja, Furlanije in sosednjih krajev bodo verjetno najbolj zanimali izdelki iz usnjarstva ter iz lesne industrije.

Presenečeni smo, da ni na seznamu razstavljalcev borovelske puškarske obrti in pa znanih koroških tvrdk, ki izdelujejo kose in srpe, ki smo jih pred vojno izvažali celo v Indijo. Danes bi jih pa naši sosedje v Sloveniji in tudi v Primorju gotovo z veseljem sprejeli.

Zanimanje in povpraševanje kupcev bo pa pokazalo, s katerimi predmeti bo Koroška doprinesla svoj delež k povečanju gospodarskega prostora in medsebojne gospodarske povezave razstavlja- lja-jočih pokrajin.

TRST IN GORICA TER FURLANIJA

Imenovani kraji bodo prednjačili predvsem s svojimi dobrimi vini, konzervami, južnim sadjem, spirituozi in zelenjadnim trgom.

Trst posebej bo pokazal svojo ladje- delsko industrijo, ki bi do neke mere mogla zanimati naše hotele in promet- na podjetja po naših jezerih.

Poleg tega pa bo Trst — to okno v daljni svet — morda pokazal pot, kam bi se najlažje in najdonosnejše pošiljali naši izdelki v daljni svet. V ta namen izdelane statistike zgovorno kažejo po- sredovalno vlogo pristanišča Trsta za njegovo zaledje.

znanje medsebojnih potreb, je prav na- men takih prireditev, da pokažejo to in da dajo gospodarsko interesirani jav- nosti tudi pobudo, na kak način naj se nedostatki odpravijo.

Od predmetov agrarnega sektorja, ki so bili karakteristični izvozni artikli še v predvojni Sloveniji, bi bilo posebej omeniti velike možnosti, ki se nudijo na tukajšnjem trgu zlasti sedaj, ko je pri- šel zraven velik del nekdanje Goriške. Vse zgodnje sadje, zelenjava, sočivje ter tudi cvetlice bi pri dobri trgovski orga- nizaciji imelo trajne izgleda na obilen konzum. Da posebej omenimo nekatere začimbe, ki pridejo tudi v pozni sezo- ni še v poštov: česen, čebula, paradiž- niki itd. Nadalje zgodnji krompir, morda kot seme tudi pozni krompir, v ko- likor bi bilo mogoče zbrati večje koli- čine nekdanjega slovenskega kvalitetne- ga blaga, ki ga je v zadnjih letih žal že močno izpodrinil industrijski krompir.

Ječmen za pivovarsko industrijo pri- haja sedaj k nam še v okviru Marshal- lovega načrta, misliti bi bilo za prihod- nja leta. Posebno zaželen pa bi bil kva- litetni hmelj savinjskega izvora. Tudi seno s slovenskih planinskih travnikov je bilo nekdanj kot eksportni artikel zelo cenjeno, prav tako zdravilna zelišča.

Od proizvodov živinoreje je treba za- enkrat računati z večjimi možnostmi le pri perutnini in jajcih. Meso in mast prihajata v zadostnih množinah k nam iz Marshallovega načrta, do izteka tega pa bo že naša domača živinoreja brez dvoma visoko presegla predvojno sta- nje. Tedaj bodo za uvoz morda v večji meri prišla v poštev visokovredna kr- mila (oljne tropine). Tudi uvoz surovih oz. napol strojenih kož prihaja šele ka- sneje spet v poštev. Specialitete, n. pr. pristne kranjske klobase in podobno pa bi v naših krajih, zlasti v dobi tujsko- prometne sezone, verjetno spet vedno našle dobrih odjemalcev.

S pridobitvijo novih pokrajin se je močno razširila tudi industrija kamna ter podobnih proizvodov za stavbinstvo in druge stroke. Že pred vojno je slovel pohorski granit, podpeški marmor, raz- lične vrste kremenčevega peska v kam- niškem okraju in drugod, trboveljski cement i. dr. Sedaj se pridružujejo tem najdiščem veliki nabrežinski kamnolo- mi, cementarne in tovarne gipsa ob So- či pri Gorici in druga podjetja. Ker pri- dejo te kamenine v poštev ne le nepo- sredno kot gradbeni material, temveč tudi kot izhodiščne surovine v steklar- ski, livarski, železni, v industriji brusil- nega materiala itd., bo zelo primerno, če bodo razstavljeni artikli opremljeni s primerno razlago (tudi z analizo po- sameznih sestavin), da je tako vsak in- teresen res takoj nanje pozoren.

Za produkte temeljne rudarske indu- strije je seveda vedno enako kot ves svetovni trg, tudi avstrijski trg odprt, v kolikor so cene sprejemljive, odnosno dobavni pogoji ugodnejši. Slovenija je z Istro pridobila nova bogata premo- govna ležišča, med drugim tudi črnega

premoga. Z idrijskim živorebrnim rudnikom je eden najpomembnejših faktorjev na svetovnem trgu, zlasti, ko bo Italija odprodala še od preje zbrane zaloge.

Pravtako so v Istri velika najdišča boksita, iz katerega bodo deloma sami v tovarni pri Ptuj, ki so jo zgradili Nemci in je bila sedaj izpopolnjena, pridobivali aluminij. Tudi raznovrstne glin, če odgovarjajo v kvalitetnem po- gledu, so za posebne namene keramič- ne in druge industrije (email) zelo is- kano blago. Z litoponom, ki ga Sloveni- ja proizvaja v dveh podjetjih v Celju in v Domžalah, prihaja k nam morda že malo kasno, ker je prav zadnji čas pri- čela izdelovati ta artikel nova tovarna BBU na Jiljici nad Podkloštom.

Med izdelki lesne proizvodnje je seve- da v vseh državah zelo iskan okrogli les za nadaljno predelavo. Posebno Av- strija s prekomerno razvito papirno in- dustrijo, ki namerava svojo kapaciteto še naprej povečati v prihodnjih treh letih s podporo Marshallovega načrta, bo za ta artikel trajen kupec. Tudi to- varna v Lenzingu mora upoštevati silne množine celuloznega lesa.

Seveda pa je produkcija v Sloveniji tudi usmerjena prvenstveno na druge vrste izdelkov, med katerimi je najvaž- nejši rezan les, kjer so problemi v obeh državah zelo podobni: niti Slovenija, niti Avstrija in tu posebej Koroška ne zna plasirati svojega kvalitetno visoko- vrednega lesa na svetovnem trgu tam, kjer bi bilo najbolj donosno. Menda je že podedovana pravica italijanske trgo- vine, da to zamenjavo blaga donosno izvede, bodisi v Egiptu za bombaž, v Maroku in Tunisu za volno ter v ostali Levanti za druge kolonialne predmete.

Za trdi les ter izdelke iz njega je naš trg gotovo zelo sprejemljiv, mislimo zlasti na parjeno bukovino ter bukove frize, kot tudi na hrastov rezan les in parkete. Hrastov in orehov furnir morda tudi hrastove doge za sode (pivovar- ne!) bi prišli deloma za domač trg, morda pa še v večji meri za reeksport v poštov.

Avtarične tendence v vseh deželah so iz mednarodne trgovine izločile že vrsto izdelkov, ki so nekoč tvorili njen večji del. Vse bolj se vrši izmenjava blaga le na področju surovin, polfabri- katov ter investicijskih dobrin, zlasti specialnih strojev.

Skoraj kot kuriozitetu pa je ome- niti nekatere na videz nepomembne iz- delke slovenske lesne industrije, ki so si nekdanj osvojili tudi najbolj oddalje- ne svetovne trge: zobotrebe, ki jih je zlasti ribniška obrt dobavljala v nedo- segljivi kvaliteti, lesene klince za čevlje, čevljarska kopita, sita i. dr. Še nekaj let bo verjetno dana možnost, plasirati pri nas vezane (Sperr-) in mizarske (Paneel-Platten) plošče, za kar je Slo- venija v novih pokrajinah pridobila dve tovarni v Postojni ter v Št. Petru na Krasu.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Slovenija razstavlja v Beljaku

Razstava v Beljaku je namenjena ne- koliko večjemu gospodarskemu prosto- ru, kakor pa je utenjen kot med gor- skimi grebeni, v katerem mesto leži. — Razstava skuša prikazati gospodarsko lice ozemlja v bližnjem zaledju Trsta tj. do Visokih Tur in v tem prostoru predstavlja Beljak pač že dolga stoletja pomembno prometno križišče in trgov- sko središče.

Že nekaj mesecev se v sosedni Jugo- slaviji kaže stremljenje po tesnejšem gospodarskem sodelovanju zlasti tudi z najbližjimi sosednimi pokrajinami Av- strije in Italije. S tem hoče dežela na- vezati stare trgovske stike, kakršni so obstojali že v nekdanji monarhiji, ko so bile te dežele še v območju ene države in so bili ponovno vzpostavljeni v dobi med obema vojnama.

Zadnja vojna je gospodarsko struk- turo tega ozemlja močno prizadela. Ob- nova v različnih deželah tega prostora po vojni ni enakomerno napredovala, zlasti tudi zaradi spremenjenega gospo-

darskega sistema v Jugoslaviji. V tem pogledu je dežela, brez ozira na silno škodo zaradi uničenega proizvodnega in organizacijskega aparata medvojne do- be, izgubila dragocena 3 leta tudi z zgrešenim načrtom izključne usmeritve na vzhod. Že v dobi svobodnega gospo- darstva med obema vojnama je poseb- no Slovenija bila zaradi podobnih ten- denc močno oškodovana. Podoba je, da se skuša storjene napake deloma po- praviti in kot vidni sad tega prizadeva- nja smatramo udeležbo slovenskih de- žel na zadnjih razstavah v teh krajih (Graz, Beljak, Celovec).

Zelo verjetno je, da prvi poskus gos- podarskega približevanja še ne bo pri- nesel tistega uspeha, ki bi bil v interesu obeh delov. V kolikor je temu krivo ab- solutno pomanjkanje možnosti za pro- izvodnjo dobrin, ki bi prišle v poštev za medsebojno izmenjavo, bo moralo to biti pač predmet razmišljanja vodite- ljev gospodarstva prizadetih dežel. V kolikor pa gre le za pomanjkljivo po-

Brez kaplje krvi v obrazu je ležala v blazinah. Sklenjene bele roke so ji po- čivale na prsih, oči so ji bile zaprte.

Folteju se je zdelo, da mu je zdrav- nik lagal, da je tudi Greta mrtva in da jo vidi poslednjič.

„Greta!“

Poklical jo je kakor mrliča.

Odprla je oči.

Folteju je bilo, da bi padel na kolena in se po kolenih pridrsal do ženinih rok, ki so bele počivale na zmučenih prsih. Vek ga je davil in roke so se mu tresle, da jih ni mogel umiriti.

„Foltej,“ se je utrgalo z bledih ustnic. Kakor da ga je neznana sila udarila v hrbet, se je zrušil ob njenem zglavju, zaril glavo v blazino in zavekal kakor otrok. Strah vseh dni se je sprostil.

Z roko je pritipala do njegovega obraza.

„Punčka je umrla, Foltej.“

„Vem, Greta. Da si le ti živa.“

Ko se je dvignil in tudi Greti obrisal solze, je sedel na stol. Zunaj je sijalo sonce, zimsko sonce, in v sobi je bilo toplo.

Vrnil se je domov z večernim vla- kom, zakaj Pečnikova, ki sta prišla po- poldne, sta žinjala čez noč ostati v Be- ljaku. Folteju je bilo prav.

Podlipnik je slišal sina, ko je stopil na dvor. Hotel se je dvigniti in mu iti nasproti, toda v hipu so mu uplahnile

vse moči. Bled kakor zid je pričakal Folteja v izbi. Ni mogel utrgati besede iz sebe.

„Greta je obstala,“ je krehnil Foltej. Podlipnik je goltal za besedami.

„Greta je obstala. In otrok?“

Z odprtimi usti je čakal Podlipnik na odgovor.

„Umril je,“ je čudno mirno rekel Fol- tej. „Punčka.“

Podlipnik je zaprl oči. Foltej je videl, da se očetovi prsti stiskajo v pest. Na- to so pesti mrtvo udarile ob mizo.

Ko je Podlipnik odprl oči in se za- strmel po izbi, je bil podoben Motniko- vemu.

Folteja je streslo.

Tak je bil Hanzej takrat, ko mu je nekdo pri ohceti spodmaknil nogo.

*

Takih praznikov pri Podlipniku še ni bilo. Vsa hiša tiha kakor po pogrebu gospodarja. Strina je nekaj dni sem ku- hala skoraj samo za hlapca in dekle. Podlipnik in Foltej sta komaj zajela, že sta skoraj oba hkrati položila žlico na mizo.

Ni jima šlo.

Podlipnik je trpel, da se je vsak ve- čer tresel kakor v mrzlici. Vse noči je prevrtal s svojimi mislimi, cele ure v temi presedel na postelji in venomer vrtal samo v eno smer.

Otrok je umrl koj po rojstvu.

Skušal se je zbrati in razložiti misli pred seboj kakor blago.

Pečnik je zdrav in Pečnica tudi. Da bi Greta od njiju podedovala kakšno bolezen, je nemogoče. Dovolj je precenil oba, preden je Greta namenil Folteju.

Podlipnik tiplje po vzroku, grebe, išče, razkopava. Vse zaman. Z grozo od nekod grabi Nežina kletev, toda Podlipnik jo zavrača kakor muho.

Dva otroka sta imela Pečnika. Pod- lipnik računa. Košat rod to ni, to je resen. Toda tudi jalov še ni. Še je živ- ljenje v njem.

Življenje? Koliko ga je in kako je močno? Morda je bila to poslednja zvo- denela kri Pečnikovega rodu, ki se je zlila s Podlipnikovo. Zdaj je voda, brez sile, brez življenja.

Kaj ni bilo s Temnikovo prav tako? Edin poganjek je bil Foltej. In kri je usahnila kakor voda v pesku.

Pri Pečniku prav tako. Samo dva po- ganjka. Pa bi jih lahko bilo več. Peč- nik ni zgubil žene kakor on.

Mrzlo grabi Podlipnika pri sru. Na to takrat ni mislil.

Greta je bila zadnja.

Noče se vdati.

Nikjer ni zapisano, da računi ne dr- žijo. Včasih pride nesreča. Ne moreš je slutiti. Morda se je Greta pretegnila pa ni hotela povedati.

(Dalje prihodnjič)

Karel Mauser:

Mrtvi rod

IZVIREN ROMAN IZ ZILJSKE DOLINE

34.

„Eno je, kar vam ne smem zamolčati. Tokrat se je vse izteklo še dosti srečno, čeprav otroka nismo mogli ohraniti. Kako bo drugič, ne vem. In kar je morda za vas udarec: priseči ne morem, da boste s to ženo imeli še kaj otrok. Re- čem, da priseči ne morem, zapisano ni nikjer. Lahko se zgodi, da jih boste imeli. Včasih se tudi zdravniki motimo. Nihče ni vseveden. — Zdaj greste lah- ko k ženi. Če so vas moje besede zade- le, ne tožite pred njo. Še enkrat vam povem, da se morda motim. Imel sem slučaje, ko so takšne žene še imele otroke in še prav lahko. Redki so bili, toda bili so. Zbogom.“

Foltej bi se rad zahvalil, toda ni spravil besede iz sebe. Obstal je na hod- niku in strmel za zdravnikom kakor za prikazni-jo.

Dolgo je stal pred vrati v ženino so- bo. Ni upal pritisniti na kljuko. V sobi se ni ničesar zganilo.

Počasi je odpiral. Že med podboji so se mu zameglile oči.

Mladinske igre v Gorenčah

V številki 28. našega lista smo poročali o lepi prvoobhajilni slovesnosti v Gorenčah. — V poročilu smo omenili, da je bila popoldne za prvoobhajance izvencerkvena slovesnost v Favovi dvorani v Srednji vasi.

Na tej izvencerkveni prireditvi so predvajali tri igrice, o katerih zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli istočasno poročati. Ker pa bo gotovo vse prijatelje mladine zanimalo, kakšna je vsebina teh iger, hočemo danes na kratko o tem poročati.

V ljubki igrici: „Visoki gost“ smo gledali, kako velik in pristrčen, notranji in zunanji, je praznik prvega sv. obhajila tudi za družino. Bolna mati Marijana daje s krstno svečo še poslednje nauke svojemu sinu Hanzeju, prvoobhajancu. Priporoči mu posebno, naj se v sv. obhajilu spomni njenega moža, družinskega očeta, ki se še ni vrnil iz ujetništva. Hanzej in vsi ostali otroci obljubljajo materi in tudi drug drugemu, da bodo radi visokega gosta Jezusa, ki bo danes po Hanzeju prišel v domačo hišo, še bolj pridni in ubogljivi kakor so bili doslej. Siromašna družina Marijanina bi tudi rada oskrbela svojemu prvoobhajancu skromen obed. Toda zaradi svoje velike revščine ne more. Iz te zadrege jo reši premožna sosedka Lenka.

V nadaljnjem razvoju igre se spominja mati Marijana z žalostjo in boleštvom v srcu vseh vojnih grozot, ponižanj, bridkosti, strahu, lakote, trpljenja svojega moža na bojnem polju, na drugi strani pa že z nepopisno srečo v srcu spremlja ves potek slovesnosti prvega sv. obhajila svojega sina Hanzeja v domači cerkvi in mu v duhu hiti nasproti, da se še sama s svojo družino veseli tihe sreče prvega sv. obhajila.

Ob tem Marijaninem razmišljanju se vrne iz cerkve njen sin, prvoobhajanec. Kdo bi mogel zdaj popisati vso srečo Marijanine družine? K temu neizmernemu družinskemu veselju pa se pridruži zdaj še novo veselje. Pismonoša prinese veselo vest, da je oče še živ in da se zdrav in vesel že vrača iz vojne.

Silno poučna in vzgojna je bila druga igrica: „Luknja v namiznem prtu“. Otroci: Ida, Lojzika, Marjetka se prepirajo zaradi luknje v namiznem prtu. Krivdo valijo drug na drugega, češ da je prt raztrgan, pretrgan, prerezan. V ta otroški spor posežeta tudi obe služkinji, kuharica Lenka in dekla Anka, ki se zaradi otroškega spora začneta tudi sami prepirati. Ko je prepir med otroci in služinčadjo dosegel višek, prihitita mati, gospa Završnik, ki reši spor, pomiri otroke in posle z izjavo, da prt ni pretrgan ne raztrgan ne pretrgan, ampak po pomoti in raztresenosti sinočnega hišnega gosta s cigareto prežgan.

Tudi igrica „Dve teti“, ki je bila kot zadnja vprizorjena, je zelo poučna in vzgojna. V igrici nastopajo 3 deklice: Lizika, Olga in Anica, ki so vse gojenke nekega vzgojnega zavoda. V začetku svojega bivanja v zavodu, so bile še vse lepo povezane v medsebojnem prijateljstvu, tako da so rekli vsem trem: „Prijateljska deteljska“. Kakor pa se navadno zgodi, da človek, ki ne zna krotiti napa in prevzetnosti v svojem srcu in

ne ljubi vsakdanjega dela, pade globoko v greh, tako se je zgodilo tudi Olgi in Anici v naši igrici. Obe sta se začeli med seboj prepirati in sanjati o lepem brezdelnem življenju, katerega naj bi imela Olga pri svoji teti v Ameriki, Anica pa prav tako pri svoji teti na Poljskem.

Prepir in neumna sanjavost o brezdelnosti med obema deklinama pa začne že presedati Liziki, veliki in pošteni prijateljici obeh deklet. Zato sklene, da ozdravi obe dekleti od grde ošabnosti in ju zopet pripravi k poštenemu delu. Obleče se enkrat v obleko Olgine ameriške tete, drugič pa zopet v drugačno obleko Aničine poljske tete in obišče obe nečakinji v vzgojnem zavodu in ju povabi v službo v Ameriko, oziroma na

Poljsko. Olga in Anica pa nista spoznali svoje prijateljice Lizike, ki se je znala lepo skriti za obe teti. V resnem razgovoru razloči preoblečena Lizika obema deklicama, da je življenje tudi v Ameriki oziroma na Poljskem zelo težko in kdor ni ponižen in delavoljen, naj ne hodi ne v Ameriko ne na Poljsko.

Poskus obe prijateljici zopet zediniti in ju pripraviti k resnemu delu, je Liziki popolnoma uspel. Olga in Lizika spoznata, da čeprav je življenje tudi doma dostikrat zelo težko, je vendar še boljše kakor pa v tujini. Zato skleneta, da se ne bosta več prepirali in tudi zopet radi prijeti za delo. Najbolj vesela je pa Lizika, ko vidi, da ji je poizkus zopet zediniti obe deklini in ju pripraviti k resnemu delu, popolnoma uspel.

Žuželke prenašajo bolezni

Mali Drago, mali lenušček, živi v neredu in nesnagi. Ne umije se, njegov dom ni snažen, na oknu nima zaves, ne pazi na muhe, ki sedajo na njegovo jed. Kakor dobri Tobija, pusti muhe živeti ter jih nežno podi od mesa.

Pač pa ima mali Drago še druge prijatelje razen muh. Komarji in uši živijo z njim dan in noč. Ko se vleže v posteljo, zdeha in se raztegne in čeravno ga srbi, se nič ne vznemirja. Tudi komar, ki zasadi svoj rilček v njegovo roko je dobrodošel.

Drago se očitno ne zaveda, da so muhe, komarji in uši trije sovražniki človeka, ki jih je treba prištevati med najbolj nevarne, ker so nosilci smrti.

Deček ne verjame, da bi te tri male žuželke bile tako nevarne. Nekoč Mali Drago sanja, da je postal tako majhen kot so te živalice. Vzel je vilice, da bi jih napadel. Ko pa jih hoče napasti, se zboji in beži preplašen pred njimi, ker se mu zde tako pošastne.

Mali Drago zasluži dober nauk. Muha se prva oglasi in pripoveduje, kako se da povsod na nesnago in na smeti ter nosi s seboj klice nevarnih bolezni. Muha pokaže na te klice na Dragotovi pečenki, ki si jo je pripravil za obed.

Komar govori malo, ali njegova bese-

da je jasna. Pripoveduje, kako živi v ribnikih ter se hrani s človeško krvjo. Ponoči leti od stanovanja do stanovanja, preseneča speče ljudi ter prinaša s seboj klice malarije. Če bi se mali Drago okužil, bi ga lahko zelo tresla mrzlica in ga usmrtila.

Uš pa je najbolj nevarna, ker prenaša legar. Mali Drago sanja, da je obiskal nekega dne svojega bolnega prijatelja, ki je živel v nesnagi. Tu se vsa srečna priplazi uš na Dragotovo roko, ker ni nikoli prej videla bolj umazane in zanemarjenega človeka.

Pouk je pri kraju in mali Drago je pouk, ki so mu ga dale muha, komar in uš razumel. Sklene, da se bo odslej boril s svojimi sovražniki z vsemi svojimi silami. Hiti jim naproti, a ko jih opazi, prestrašen beži pred njimi in se reši le, ker se hipoma zbudi in spet postane velik, kot je bil prej.

Od takrat je bil Drago popolnoma spremenjen. Z nemarim mrčesom je doobra obračunal. Mrežo je pritrdil na okna in na vhode, snaga je prišla v hišo, toda glavno: Drago se ni več bal vode, mila in sonca.

Samo tako bo mali Drago preživel srečno svoje dni.

Otroci prosijo — starše!

Tisti, ki so še prav, prav majhni:

Nebogljivi smo še. Niti govoriti še ne znamo. Če bi pa znali, tedaj bi vas prosili:

Ne mislite, da jokamo zato, da bi vas jezili. Pač jokamo zato, ker smo mokri, ali zato, ker nas nekaj boli.

Posebno nam je neprijeten tobakov dim. Zato prosimo očka, naj ne puha okrog nas. Kar je njemu užitek, nam še ni.

In mamica naj nas ne poljublja in boža neprestano — to nam res ne ugaja. Prav na kratko: v miru nas pustite!

Triletni:

Če nas peljete na izprehod, vedite, da nas izložbe nič ne zanimajo, razen če je v njih videti kako pužo, medvedka ali konjička. Nadvse radi pa gledamo žive psičke in mucike. Tudi rožice imamo radi in potočkovi valčki so živahni in lesketajoči. Če vse to gledamo in opazujemo, tedaj pozabimo na jok, če nas kaj boli ali če nam je dolgčas.

Če pa nas vodite za roko, ne pozabite, da so naše noge krajše od vaših.

Šestletni:

„Šestletni otroci morajo biti že pametni,“ nam neprestano ponavljate. Zakaj nam potem na naša vprašanja ne odgovarjate pametno in pravilno?

Tudi nam ne prija, če nam venomer pripovedujete, kaj se pridnemu dečku spodobi in kaj ubogljivo dekletce ne sme storiti.

Oblecite nam poštene hlače, take, ki niso samo lepe, ampak tudi kaj vzdržne.

In žepi naj bodo prav veliki in prostorni! — Imamo tudi že velik smisel za moderne in praktične igrače: kolesa, vlak, fičafaj itd.

Me deklice pa si posebno želimo igračk kot so majcene posteljice, omarice, prtički itd. Videli boste, kako skrbno bomo imele vse to urejeno. Smisel za red in snago bomo ohranile vse do takrat, ko bomo odrastle.

Desetletni:

Mislite, da je prav, če vsakomur pripovedujete, da smo prav sedaj najbolj neumni in neugnani? — Pa še nekaj: Ne zahtevajte vedno in vedno vpričo drugih dokazov naše ljubezni in spoštovanja do vas. Naš objem in poljub nas osrečuje — ne maramo pa, da kdo to vidi!

Štirinajstletni:

Vsak izmed nas že ima svoje male, toda zanj važne skrivnosti in zaklade, za katere ni treba, da bi vsak vedel, še manj pa, da bi jih videl. Dajte nam torej majhno skrinjico, omarico ali predal, da bomo te zaklade lahko zaklenjene hranili. Tudi nam ni prijetno, če vsak dan stikate po naših nepomembnih skrivnostih.

Ne pozabite, da nismo mi krivi, če smo najmlajši pri hiši. Tudi mi si želimo včasih kaj zares „novega“. Štirinajstletni fant in obrnjene očetove hlače — to res ne gre.

Zelo nam je tudi neprijetno, če se starši med seboj prepirajo in celo nas za priče postavljajo.

Mir

Vse nocoj bedi,
zvezde so razprle
svoje zlate cvete
in se k tlom zazrle.

Tu je božji mir,
duše vse molčijo,
Bog je plašč razgrnil,
da več ne trpijo.

M. Jakopič

Pravljica o srečnem zakonu

Janko in Metka sta se pravkar poročila. Bila sta lep par, bila je čudovito lepa svatba. V dar sta dobila vse polno cvetic. Po poroki sta se preselila v svoj novi dom, ki ga je Janko uredil svoji Metki.

Od novega doma je bil razgled daleč tja na vrt, nad domom je sijalo svetlo sonce in se je bočilo sinje nebo. Povsod okoli se je širil vonj po dobri zemlji, po travi in po drevesih. Med Metko in Jankom pa je sijala sreča, veselje in tišina brezskrbnosti.

Metka je znala — kakor vse razumne žene — dati svojemu Janku svobodo, prostost, če ne vedno v resnici pa vsaj tako, da je imel občutek svobode. Pa tudi Janko je znal — kakor vsi razumni možje — prikleniti Metko na dom in na vse, kar je bilo njemu milo in ljubo. Prinašal ji je darove, opazoval je in je tudi spoznal, včasih mogoče podzvestno, toda notranje vedno pravilno, vse želje, ki jih je imela Metka. Spoznal in vpošteval pa je Janko tudi, česa Metka ne ljubi. Ona je njemu pustila, da je duševno nadvladoval; sama pa je bila cvetlica in kras življenja in več tudi ni hotela niti ni poizkušala biti. On je bil dejanje, ona ga je opazovala in občudovala. Ona je bila kakor glašba in on uravnovešenost in enakoglasje v njej. Oba skupaj pa sta bila velika harmonija, popolno soglasje. Srečnejši ne more nikdo biti, bila sta res sreča sama.

Resnica je, imela sta tudi vsega, karoli sta potrebovala: imela sta svoj dom, imela sta vrt in drevesa in nad vsem je sijalo svetlo nebo! Ljubila sta se, vendar pa ne preveč, da bi ljubezni, te plemenite cvetlice, ne razvadila. Ljubezni pa tudi ni bilo premalo, kakor da bi te najlepše cvetlice ne poznala.

Naenkrat sta zaslišala klic matere, ki jih je poklicala in morala sta iti. Stresla sta pesek iz obleke, prišla sta se za roke in sta tekla skozi vrt v hišo. Bila sta ljubka otroka: Janko je bil star pet, Metka pa tri leta.

Planet Pluton izmerjen

Astronom Gerard Kuiper, je premeril z desetodstotno približnostjo premer Plutona, najoddaljenejšega planeta sončnega sistema (ki je oddaljen od zemlje okoli pet milijard kilometrov). Po Kuiperjevem računu ima Pluton premer 10.000 km, torej manj kot zemlja, vendar več kot Mars. Zanimivo je, da je astronom ugotovil slabotnost odseva tega planeta (ki je verjetno manjši kot lunin), ki odbija povprečno samo 1,8 odstotkov sončne svetlobe; ta slaboten odsev pripisuje znanstvenik temni barvi planeta površine, ki naj bi bila tudi znak, da nima planet nobene atmosfere. Ta domneva pa je v nasprotju z računi, ki kažejo, da je gostota Plutona petkrat večja kot gostota vode, kar bi imelo za posledico zadostno gmoto za proizvajanje sile take težnosti, da bi morale okoli planeta biti znatne količine plinov. Lahko pa so računi o gmoti in gostati planeta zmotni in jih je zato potrebno pregledati, kar pa bi lahko izvedli do konca šele v desetih ali dvajsetih letih.

Puške na „tekmi miru“

Kolesarske „tekme miru“ med Varšavo in Prago so se udeležili tudi nekommunistični kolesarji iz Francije, Finske, Danske, Trsta in Velike Britanije. Zelo so bili presenečeni, ko so videli, da so ob cesti na področju Poljske postavili vojake in ljudsko zaščito s puškami.

Nekemu kolesarju je poljski vojak izjavil, da je razlog temu to, ker želijo počastiti „tekmo miru“.

K m e č k a

Sonce le še za ped
visi nad toplo vasjo,
zdaj le še z vrha zvonika
od jabolka kaplja zlato.

Mrak je, skoraj večer,
v stogu pšenica visi,
kakor sveč kruh bi razrezal
njiva zorana diši.

V noči bo mir nad vasjo.
V rože bo mesec ujet,
veter s pšenico bo bajal —
sladek je kruha šepet.

M. Jakopič

Pri nas na Koroškem

CELOVEC

Slovenska služba božja je vsako nedeljo ob pol devetih v starem bogoslovju (Priesterhausgasse).

V vodstvu tiskarskega podjetja „Carinthia“ so nastale osebne spremembe. Dne 6. julija zvečer se je zbranemu uslužbenstvu tiskarne „Carinthia“ predstavil novi generalni ravnatelj, profesor teologije dr. Jožef Ploner. Dosedanji generalni ravnatelj dr. Filip Bugelnig je napredoval za podpredsednika društva svetega Jožefa, ki je lastnik tiskarskega podjetja „Carinthia“. Na prisrčni domači prireditvi je govoril tudi prevz. knezoškof dr. Köstner in je kot pokrovitelj društva sv. Jožefa izrazil dosedanjemu ravnatelju priznanje za njegovo delo in želel novemu vodstvu podjetja mnogo uspeha in blagoslova.

PODKRNOS

Minulo soboto smo pokopali na farnem pokopališču ob mnogoštevilni udeležbi ljudstva Štefanijo Dobrivnik, sva kinjo pliberskega prečastitega gospoda kaplana. Prezgodaj in po kratki bolezni je zapustila svojega zvestega moža in dva otroka. Saj je bila še komaj 42 let stara in mož in otroci kakor gospodarstvo jo bodo silno pogrešali, bila je namreč spretna in pridna gospodinja, ki je s svojo neupogljivo dobro voljo in s svojim sončnim značajem krasila dom in bila od vseh ljubljena in spoštovana. Žalostnim ostalim naše odkrito sožalje, rajni pa bo tudi nebeški sodnik gotovo dober plačnik! Da bo ostala med nami v trajnem spominu, je samo posebi umevno. Njen pogreb je bil res lep in slovesen, kljub slabemu vremenu, ker so jo pokopali kar trije duhovniki.

PODGORJE

Huda julijska vročina je marsikoga hudo zdelala. Vse take vabimo na lep oddih v senčno Podgorje, kjer se bodo odpočili telesno in duševno osvežili. Na god svete Ane bo v Podgorjah pri Kapelici shod romarjev in več svetih maš s priložnostjo za prejem svetih zakramentov. V nedeljo 30. julija bo pa pri Kapelici pranganje po lepi poti v gozdu. Vse častivce podgorske Matere božje prave ljudno vabimo, da se pranganja udeležijo.

Naše Podgorje je v zadnjem času zgubilo dobrega člana Jožefa Gabrijele, ki je našel svoj zadnji počitek na Tirolskem. Dober fant, ki je vzorno skrbel za svojo mater, se je kopal pri Wörglu v Innu, pri čemer ga je zadela srčna kap. Jožef je bil pošten in priden, edini najmlajši sin številne družine. Njegov brat je namreč padel v vojni in tako so v družini ostala samo dekleta. Užalosteni materi in ljubim sestram izrekamo nad izgubo blagega sina in dobrega brata naše iskreno sožalje.

Gotovo pa ste vsi poznali celovškega furmana Matevža Müllerja, ki je vsak teden skozi Rož vozil v Celovec. Moža je pred več meseci vrgla zavrtna bolezen na bolniško posteljo. Iskal je pomoči in zdravlja v celovski bolnici, toda žal prepozno. Tako so ga po operaciji poslali na dom — umirat, ne da bi dobri mož za to vedel. Udeležba na njegovem pogrebu je pokazala, kako je bil naš Matevž priljubljen. V svoji dolgi bolezni pa je Matevž pokazal tudi svojo drugo dobro stran: svojo težko bolezen je prenašal res s pravo krščansko vdanostjo in zaupanjem v Boga. Ohranimo dobremu Matevžu blag spomin, njegovim sorodnikom pa naše sožalje.

GLINJE

Dobili bomo nov „parlament“. Še ni dolgo, kar so na Trato navozili kameenje, apno, les in opeko, sedaj pa že stoji novi občinski dom. In ko bo delo tudi na znotraj zgotovljeno, se bo preselila „občina“ v svojo lastno hišo. Dosedaj je bil občinski urad pri Cingelcu, želimodre in pravične delavnosti občinskega sveta v dobrobit vsem občanom. Na Vesci in Kajžah se posvetujejo o potrebnem vodovodu. Morebiti se jim tudi Glinjčani pridružijo.

Glinjčani radi pogledamo v svet. Z dvema avtobusoma smo se peljali 2. julija na Pečnico k primiciji. Slovesnost je zapustila v nas globok vtis. Nato smo še obiskali Marijo na Zilji, Peravo, Rožek in Podgorje. V vseh štirih cerkvah je naš cerkveni mešani zbor zapel dovršeno nabožne pesmi.

SLOVENJI PLAJBERK

V nedeljo 16. julija je preminul To-man Wieser, p. d. Lersnjakov oče. Dosegel je visoko starost 78 let. Pogreb z mašo zadušnico se je vršil včeraj.

ŠMARJETA V ROŽU

Dne 13. julija je za pol ure zadela našo občino usodna nesreča. Huda toča je padala in posebno v Trebljah napravila veliko škodo. Meseci težkega dela in truda nam niso prinesli tistih sadov, ki bi jih res bili potrebovali in zaslužili. Občina naj pravočasno skrbi, da bomo dobili na podlagi obstoječih zakonov tudi popust pri davkih.

HODISE

Letošnja vročina je v mnogih krajih dežele in države povzročila požare po gozdovih. Tudi pri nas je na Plešerki izbruhnil požar in le napornemu delu dveh požarnih bramb se imamo zahvaliti, da se ta požar ni še bolj razširil. Ob priliki gašenja se je ponesrečil mladi Valentin Spicer, katerega so morali prepeljati v celovško bolnico.

Na Višarje

PODJUNA, ZILJA, ROŽ — ROMANJE 25.—26. avgusta in 2.—3. septembra K VIŠARSKI MATERI BOŽJI

Slovenski dušnopastirski urad priredi veliko prosilno svetoletno romanje na Višarje, da si izprosimo od Matere božje mir med narodi, povrnitev ljudstev k Bogu in božji blagoslov za našo domovino. Vsi udeleženci romanja naj se javijo pri pristojnem župnijskem uradu, kjer naj oddajo identitetno izkaznico (Identitätsausweis). Tam dobijo natančnejša navodila za romanje in izvedo višino potnih stroškov.

Romarji morajo biti avstrijski državljani. Ob vrnitvi bo poskrbljeno, da se bodo od postaj oddaljenejši romarji lahko peljali na dom z avtobusi.

Danes navajamo tiste župnije, ki pridejo v poštev ob prvem romanju — to je 25. in 26. avgusta. V naslednji številki bomo navedli ostale župnije, ki pridejo na vrsto za romanje 2. in 3. septembra.

25. in 26. avgusta romajo: Pliberk, Vogrče, Šmihel, Suha, Zvabek, Globasnica, Kazaze, St. Peter na Vašinjah, Dobrla ves, Reberca, Železna Kapla, Gorenče, Mohliče, Žitaraves, St. Lipš, St. Rupert pri Velikovecu, Grebinj, Klošter, Vovbre, Obirsko, Djekše, Škocijan, St. Vid v Podjuni, Podgrad, Tinje, Apače, Galicija, Medgorje, St. Ilj, Krčanje, Grabštajn, Kamen, St. Peter/Grabštajn.

ZA SLOVENSKI DUŠNOPASTIRSKI URAD

Aleš Zechner, dekan

Dr. Janko Hornböck, tajnik

ZHPOLJE

Janez Müller je s svojim motornim kolesom na napregledni cesti povozil Leopoldino Trabesinger. Dekle je dobilo močne poškodbe in so jo morali prepe-ljati v celovško bolnico. Müller sam ni utrpel večjih poškodb.

SEKIRA OB JEZERU

(Blagoslovitev novega doma)

V soboto dne 9. julija je bila v Sekiri blagoslovitev novega doma, ki ga je zgradil za sebe in za tujski promet pos-estnik, avtoprevoznik in kolarski moj-ster Herman Hafner.

Ob Vrbskem jezeru je vsako leto si-cer veliko število gostov, vendar pa bi jih bilo še več, če ne bi bile cene previ-soke. Vsi gostje ne morejo plačati cen, kakor jih zahtevajo večji hoteli ob je-zeru. Na to je mislil gospod Hafner, prodal je zemljišče, ki ga je imel v Rib-nici ter je zgradil v Sekiri obširen in lep dom za sebe in za večje število go-stov.

Predno pa je izročil dom v obrat, je hotel g. Hafner po lepi stari navadi, da je dom blagoslovljen. Naprosil je zato mil. g. prelata Val. Podgorca in pa do-mačega gospoda župnika dr. J. Mikula, da novi dom blagoslovita.

Blagoslovitev je bila obenem ljubka družinska slovesnost, pri kateri je bila navzoča stara mamica, stari sosed, ča-stitljivi Robas in tri sestre iz Ribnice.

Še nekaj drugih povabljenih gostov je bilo.

Najpreje je v domačem jeziku spre-govoril mil. gospod prelat, ki je z izbra-nimi besedami prav lepo označil velik pomen te slovesnosti. Glavna vsebina njegovega govora je tale:

„Človek potrebuje za življenje in za smrt v glavnem četrto stvari in sicer za življenje troje, to je stanovanje, ob-leko in hrano. Za smrt pa je potrebno samo eno, to je milost božja. — Poleg obleke in hrane potrebuje človek za živ-ljenje primerno stanovanje in zato si gradijo ljudje domove. Ni pa danes pri vsej tehnični znanosti malenkost posta-viti si hišo. To je lahko za otroke, ki se vsedejo, pa si iz igrač sestavijo hišo. — Ko je pred leti pogorel sosednji „Wie-nerheim“ in so ga na novo zgradili, je dal lastnik napisati na pročelje besede:

Das Bauen ist eine grosse Lust,
dass so viel kost, hab i nit gwusst,
der Herr bewahr uns jederzeit
vor Maurer und Zimmerleut!

Tesarji in zidarji seveda niso krivi draginje, v draginjo so nas pahnila raz-mere. — Že stari samostani so napisali nad svoja vrata besede: Ora et labora — moli in delaj! Te besede vsebujejo ves namen našega življenja.

Za zveličanje je potrebna predvsem molitev. Ta skrb je naložena pri družini predvsem materi, gospodinjji. Skrb go-spodinje naj bi bila, da hodijo otroci in posli ob nedeljah in praznikih k službi božji. Nikdar ne bi smelo biti izgovora: Ni časa! Toda, to ni samo skrb gospo-dinje, tudi gospodar mora skrbeti zato.

Nekje je bila družina, oče je bil trgo-vec. Vsak dan, ne samo ob nedeljah je bila vsa družina pri sv. maši, oče ni pri-šel v cerkev niti ob nedeljah. Nekoč re-če kaplan gospodinjji, naj bi govorila z možem, da bi tudi on prihajal k maši.

vse prostore z blagoslovljeno vodo. — V gostilniški sobi je bila nato končana domača slovesnost in vsi gosti so se razhajali z besedami: „Res je bilo lepo.“

G. Hafnerju čestitamo k uspehu in mu želimo čim več uspeha in blagoslo-va pri njegovem podjetju.

VRBA

Brali smo in tudi govori se že po vseh vogalih, da se v naši Vrbi obeta velika pridobitev. Naši vneti kvartopirci bodo baje mogli v nalašč zanje urejeni pala-či, ki se bo imenovala „Strand-kasino“, metati svoje prelube „pildke“. Glavna reč v novi igralnici bosta pa ruleta in bakarati. Seveda tudi ne bo manjkalo novega bara in restavracije.

Mi kmetje pa, ki nas straši kolorad-ski hrošč in tudi suša nam je marsikje pobrala pridelke, pa na tiham upamo, da bodo milijonski dobitki, katerih se na-dejajo tako dežela kot dunajska vlada, nam prinesli znižanje za dovolj privitih davkov.

PLEŠIVEC-TANZENBERG

Po razdobju več let je maturiral letos zopet osmi razred Marijanišča na Tan-zenbergu. Število maturantov letos ni bilo veliko, bilo jih je namreč komaj deset. Ustna matura je bila dne 4. juli-ja in so jo vsi učenci osmega razreda napravili. Naslednji dan po zrelostnem izpitu, dne 5. julija, je bila zaključna akademija. — Ob tej priliki je ravna-telj, g. dr. Franc Eggermann, izročil maturantom spričevala o opravljenem zrelostnem izpitu. Trije učenci (gg. Cu-der, Kristof in Leitgeb) so napravili zrelostni izpit z odliko.

Pri slovesni razdelitvi spričeval sta bila navzoča tudi prevzvišeni gospod škof krški dr. Jos. Köstner in pa gene-ral olivetanskega reda, kar je sloves-nost še povečalo. — Gojenci Marija-nišča so se s pesmijo poslovili od svo-jih sošolcev abiturientov.

Od desetih učencev osmega razreda, sedanjih abiturientov, jih je obiskovalo pet slovenski pouk in dva (Kristof in Michor) sta tudi maturirala iz sloven-ščine. — Abiturientom čestitamo prav iskreno in jim želimo v bodočnosti mno-go uspehov in božjega blagoslova.

APAČE

Dne 2. VII. 1950 smo v Apačah bla-goslavljali novo motorno brizgalno. Slavlja se je ob lepem, na žalost prevro-čem vremenu, udeležilo izvanredno veli-ko število ljudstva in je kar lepo pote-klo. Saj je tudi brizgalna v Apačah po-trebna, ker predno bi dobili iz sosed-ne Galicije ali iz Šmarjete po neskon-čno dolgih in strmih klancih pomoč, bi bilo verjetno v resnem slučaju prepo-zno. Ker smo ob prazničnem razpolo-ženju, katero so še povečali novi bram-bovski kraji, postali vsled silne vročine tudi zelo žejni, smo se nato zbrali pri Jakobču. Na žalost, ker smo mogoče preveč ugašali žejo, je prišlo tudi do pretepa. Vse te rane bodo zacelile in ne bode radi njih krivega gledanja med nami.

Nepozabljen pa bo ostal med nami Ratunjakov mlajši sin, ki se je zvečer v Klancu iz Apač naravnost nad svojim domom s kolesom smrtno ponesrečil. Je že tako, da so se vsi drugi, ki so ga imeli malo pod klobukom, srečno vozili domov, on pa, ki sploh ni pil in se vozil čisto trezen, je tadel v to nesrečo.

MLINČE

V petek dopoldne smo ob mnogošte-vilni udeležbi nesli k zadnjem počitku na naše farno pokopališče v St. Vidu Kovačovo mater v Mlinčah. Rajna je bi-la vzorna zakonska mati, ki je bila svo-jemu možu zvesta družica in veliki dru-žini res prisrčna mama. Bila je verna, poštena in dobra Slovenka. Kako je bila med sosedbi in sofarani priljubljena, do-kazuje številno spremstvo k zadnjemu počitku. Zaostalim naše prisrčne soža-lje; Kovačovi mami pa večni mir in pokoj!

ŽELEZNA KAPLA

Osemdesetletnico rojstva je obhajal v zdravju in moči g. Luka Piskernik, p. d. Vrtnik, posestnik v Lobniku. Dol-ga leta je vodil kot župan belsko obči-no in skrbel za blagor kmetov in delav-cev. Kot skrben družinski oče in zgle-den gospodar še danes vodi Vrtnikovo kmetijo. K izrednemu jubileju mu pri-srčno čestitamo, Bog naj ga ohrani še mnogo let!

(Nadaljevanje na 7. strani)

PRVO SADJE

O prvem sadju skoraj ne bi mogli več govoriti, prvo sadje je že minulo, češnje in jagode pa tudi marelice so že skoraj za nami; le v višjih legah te vrste sadja šele zorijo. Vendar pa pri nas pod imenom sadje razumevamo predvsem jabolka in hruške ter mogoče še slive ali češplje. Vroči poletni meseci nam pa prinesejo prva zrela jabolka in hruške.

Ko je sadno drevje odcvetelo, z veseljem opazujemo, kako postajajo plodovi med listnim zelenjem vedno bolj vidni. Toda to vedno večje bogastvo plodov na sadnem drevju more biti usodno za drevo samo, more mu povzročiti veliko, skoraj nepopravljivo škodo, ako nismo pravočasno mislili na to, da bi s sadjem preobložena drevesa ali vsaj veje podprli. Največja je seveda nevarnost, da se veje odlomijo, ob vihnem deževnem vremenu. Ne smemo tudi ne pozabiti opore pri drevju večkrat pregledati, ker jih veter večkrat zrahlja, omaje ali podre.

Zgodnje sadje

Zgodnje vrste jabolk in hrušk ne pustimo popolnoma dozoreti na drevju, ampak jih oberemo že nekaj dni prej. Večkrat opazujejo sadjarji tudi pri zgodnjem sadju, kdaj se bodo pečke prebarvale in mislijo, da je tudi to sadje zrelo šele takrat, ko so pečke popolnoma prebarvane ter začnejo šele takrat z obiranjem zgodnjega sadja. Vendar pa je priporočljivo zgodnje vrste jabolk že obirati, ko se začnejo barvati konice pečk. Zgodnje sadje, ki ostane predolgo na drevju, postane močnato in izgubi svoj osvežujoči okus. Tudi prijetna aroma ali vonj se razvije pri zgodnjem sadju le, ako to sadje pravočasno oberemo in nato dozori v nekaj dneh v hladni kleti.

Večkrat si sadjarji ne vzamejo toliko truda in časa, da bi zgodnje sadje obrali, ampak to sadje kar otresejo. To pa je popolnoma nepravilno, ako hočemo to sadje prodati. Ravno zgodnje sadje je izredno občutljivo in vsak udarec ter močnejši vtisk že povzroči, da sadje izgubi lepo zunanost. Razen tega pa to vpliva tudi v veliki meri na trajnost zgodnjega sadja, ki je že sama po sebi kratka.

Oskrba jagodičevja

Ko smo pobrali razno jagodičevje po vrtovih in ko smo obrali zadnje češnje, bi bilo nepravilno, da bi skoraj do drugega leta na to vrtno grmičevje in na prazna sadna drevesa pozabili. Sedaj je čas, da grmičasto jagodičevje temeljito pregledamo in očistimo. Ribezljevo grmičevje prerediti takoj, ko smo grozdječe obrali. Pri tem razredčenju porežemo vse stare veje in debelca, ki dajejo samo malo pridelka in še ta pridelok je redek in droben ter neznamen. Ako

kje moremo drevju pri uspevanju pomagati.

Ako je na vrtu in med sadnim drevjem po obiranju sadja in jagodičevja zemlja shojena, moramo to zemljo zrahljati. Ako je zemlja pravočasno prerahljana, je prekinjena vez med tankimi lasastimi cevčicami, po katerih prihaja vlaga na površino zemlje in tam izhlapeva. Z rahljanjem zemlje zadržujemo in varujemo torej vlago v zemlji in s tem tudi preprečimo, da bi poletna suša mogla preveč škodovati sadnemu drevju in jagodičevju na vrtu.

Tudi v poletnem času ne smemo po-

zabiti na zatiranje in pokončevanje sadnih škodljivcev. Mesec julij je še čas za zatiranje listnih in krvavih uši. O zatiranju krvavih in listnatih uši pa smo govorili že več začetkom meseca junija in tega ne bomo še enkrat ponavljali. („Naš tednik“ št. 23).

V zadnjih letih se dogaja, da se pojavlja vedno bolj pogosto tudi na sadnem drevju lubadar. Tam, kjer je ta nevarnost, je treba tudi v poletnih mesecih namazati debela sadnih dreves in močnejše veje s kašnatno mešanico, ki jo napravimo iz vode, ilovice, kravjega blata in 5% drevesnega karbolineja. Ta

Koloradski hrošč - politizira

Že nekaj let povzroča velike preglavice kmetom po zapadni, srednji in vzhodni Evropi škodljivec, ki je znan pod imenom krompirjev ali koloradski hrošč. Ta napada predvsem krompirjeve nasade. V zadnjem času so imeli zaradi tega škodljivca precejšnjo škodo kmetje v Švici, Franciji, Jugoslaviji, Avstriji, na Madžarskem in drugod. Letos je ta škodljivec hudo napadel krompirjeve nasade v vzhodni Nemčiji. Sovjeti pa, ki jim je za njihove propagandne namene vsaka stvar dobrodošla, so to nesrečo izrabili in si hočejo iz nje kovati politični kapital na račun Amerike. Izmislili so si, nič manj in nič več, kot da so koloradskega hrošča po vzhodni Nemčiji raztrosili Amerikanci z letali. Da bi dali tej svoji izmišljotini čim verjetnejši videz, so v zvezi s to svojo trditvijo sestavili posebno uradno protestno noto in so jo poslali v Washington.

Ta nota je naravnost smešno dejanje. Ameriško zunanje ministrstvo sprva sploh ni imelo namena odgovorjati na take neresne napade. Zaradi neprestano ponavljajočih se napadov, ki so jih v tej zvezi širile razne vzhodnoevropske radijske postaje, pa je postal odgovor na sovjetsko noto nujno potreben.

Ameriška nota sicer poudarja, da Združene države skoraj ne morejo polagati važnosti na uradni protest So-

vjetske zveze, da so Združene države z letali širile krompirjevega hrošča po vzhodnonemških krompiriških. Ameriška nota pravi nadalje, da si sovjetsko zunanje ministrstvo očitno ni vzelo časa za posvetovanje s sovjetskimi in vzhodnoevropskimi strokovnjaki, ki že več let pišejo o razširjanju koloradskega hrošča. Ameriška nota nato jasno zavrača in smeji sovjetske trditve.

Pri tem ne smemo prezreti enega dejstva. Sovjetske oblasti v vzhodni Nemčiji kljub obtožbam, da so Združene države okužile krompirišča, nadaljujejo z uradnimi pozivi na nemško prebivalstvo, naj zatira škodljivca. V teh pozivih se Sovjeti prav nič ne izgovarjajo na to, da so Amerikanci razširili tega hrošča z letali, ampak se pritožujejo nad Nemci samimi, da premalo sodelujejo pri uradnem boju proti hrošču.

Ta hrošč se je zadnje čase pojavil tudi že na Koroškem. Ni važno raziskavati, od kod je hrošč priletel na Koroško in sicer v Ziljsko dolino. Prav gotovo na Koroškem v sovjetsko bajko, da Amerikanci širijo z letali krompirjevega hrošča, nikdo ne veruje. Za nas je važno — pa tudi nevarno —, da je hrošč tu in zato bodo vsi kmetovalci in vse prebivalstvo res skrbno vpoštevalo razglas deželne vlade o iskanju in zatiranju krompirjevega hrošča. Dnevi iskanja hrošča so 26. julij ter 9. in 23. avgust.

PREGLED CEN

I. Cene kmetijskih pridelkov

A. Živina: (cene v šilingih za 1 kg)			
		izjemno	
Voli	5.20—6.50	7.10	
telice	5.50—6.60	6.90	
biki	5.20—7.10	7.50	
krave	5.—6.20	6.80	
klobasarice	3.90—5.	6.80	
svinje	8.—9.50	—	
svinje (zaklane)	11.—12.50	13.—	
teleta	6.50—9.—	—	
teleta (zaklana)	7.—10.—	10.50	

Cene so malo nazadovale, zlasti pri teletih. Ponudba je precejšnja.

Breje krave in krave s teletom:

Po 1., 2. in 3. teletu 3.200 do 4.000 š.

za žival.

Po 4., 5. in 6. teletu 2.800 do 3.600 š.

za žival.

Starejše 2.000 do 3.000 šil.

Voli za delo (3 do 4 leta) 5.50—6.20

za kg.

Voli za delo (nad 4 leta) 5.20—6.—

za kg.

Mladi voli in telice 5.70—6.30 za kg.

Prasci 10 do 20 kg težki 15.— za kg.

Prasci 20 do 30 kg težki 12.— do

14.— za kg.

Po mladih pujskih precejšnje povpra-

ševanje.

Jajca pri kmetu po 0.60 šil. za komad.

B. Les: (cene v šilingih za m³, fco. vagon)

Brusni les, smreka in jelka pov-

prečno 123 šil.

Brusni les, bor, povprečno 103 šil.

Jamski les, smreka in jelka (nad 10

m dolžina in nad 10 cm debelina na

tanjšem koncu) povprečno 135 šil.

Les za žago, smreka in jelka, pov-

prečno 168 šil.

Les za žago, bor, povprečno 153 šil.

Les za žago, mecesen 200 do 333 šil.

(povprečno 224 šil.)

II. Cene umetnih gnojil (za 100 kg na veliko)

apneno-amonijev soliter, v vrečah 82.62 šil.,
apneno-amonijev soliter, razsut 77.55 šil.,
superfosfat 31.86 šil.,
Thomasova moka 26.10 šil.,
kalijeva sol 28.80 šil.,
apno 9.81 do 11.— šil.

Slovenija razstavlja v Beljaku

(Nadaljevanje s 3. strani)

Izdelki slovenske umetne obrti, ročna dela, čipke in podobno po našem mnenu zaenkrat nimajo posebnega izgleda na uspešno prodajo. Liberalizirani predmeti ti artikli v avstrijskih uvoznih seznanjih za sedaj niso; ko stopi v veljavo evropska plačilna unija, pa bodo olajšave tudi veljale le za članice te unije. Saj se je n. pr. ravno naši državi šele zadnje mesece odprl trg za čipke v Franciji, Angliji, Belgiji in drugih deželah ravno zaradi te liberalizacije mednarodne trgovine.

Dokler evropska plačilna unija še ne obstoja kot praktična gospodarska enota, kar bo s časoma prej ali slej postala — toliko časa so tudi še delno dane možnosti za izmenjavo blaga nebištevne življenjske važnosti med posameznimi državami unije in takimi, ki so izven nje. Ko bo unija zaživela polno življenje, pa se nam zdi, da bodo vse te možnosti popolnoma prenehale. Največji del izmenjave dobrin se bo vršil v velikem gospodarskem prostoru unije. Med velikimi gospodarskimi enotami se bo vršila izmenjava dobrin drugovrstnega pomena še zaradi tega, ker bodo pro-

premaz varuje, da lubadar teh dreves ne napada.

Monilija in črviček

Od nezrelega sadja, ki odpada, nima mo sedaj še posebne koristi. Vendar pa bi bilo nepravilno, ako bi pustili to sadje pod drevjem. Večinoma to sadje, ki sedaj odpada, ni zdravo, vsakovrstne bolezni so na njem in v njem. Glavna bolezen in glavni škodljivec pri tem pa sta monilija ali blazinasta plesen (Polsterschimmel) in pa jabolčni črviček ali žerka jabolčnega zavijača (Obstmade, Apfelwickler).

Na nezrelem sadju se pojavijo na lupini okrogle rjave lise, ki se zelo hitro širijo, sadno meso pod kožo je rjavo, začne gniti in ima neprijetno grenak okus. Na gnilem mestu so pojavijo nato kolobarji, ki so pri pečkatem sadju bele do belo-rumene, pri koščicatem pa sive barve. Plodovi odpadejo ali pa tudi ostanejo kakor prirasli na drevesu, postanejo popolnoma črni in jih imenujemo mumije. Da se ta nevarna bolezen ne širi naprej, moramo vse odpadlo sadje pobrati, pokrmiti živini ali pa uničiti. Tudi kuhinjske ostanke odrezkov sadja ne smemo kar tako vreči na trato pred hišo ali na vrt, ker je v teh ostankih vse polno klic monilije ali pa so v njih mogoče črvički jabolčnega zavijača, ki bi jih tako nehoti razširili in prihodnje leto bi ti škodljivci spet uničevali naše sadne pridelke.

Zelo učinkovito proti jabolčnemu zavijaču oziroma proti jabolčnemu črvičku je poletno škropljenje z gezarolom. Škropimo koncem julija ali začetkom meseca avgusta. Ravno tako pa škropimo proti koncu meseca julija še proti škrlupu (Schorf). Ako hočemo dobiti namreč res po zunanosti čim lepše sadje, je skoraj nemogoče tako sadje dobiti brez škropljenja proti škrlupu. Škropimo pa z ¼%-no raztopino raznih bakrenih sredstev, ki jih danes že lahko dobimo v vsaki trgovini s kmetijskimi potrebščinami ali pa v zadrugi.

Priprave na jesen

Sredi poletja je že čas, da mislimo na jesensko, torej na glavno obiranje in spravlanje sadja. Zato že sedaj pripravimo skladišča. Najprej moramo skladišča očistiti, stene prebelimo z apnenim beležem, police pa izperemo z vročo raztopino sode. Ko so se stene in pa police dobro posušile, ves prostor, v katerega bomo spravili jeseni sadje, temeljito razkužimo. S tem uničimo mnogo klic raznih škodljivcev, ki znižujejo trajnost pa tudi seveda vrednost sadja. Razkužimo pa sadno skladišče najenostavneje, najboljšo pa tudi najceneje, ako zažgemo v sadnem skladišču nekaj žveplenih travkov in nato za nekaj časa prostor dobro zapremo.

Tako smo pripravili pravočasno prostor, kamor bomo mogli nato vedno sproti, ko sadje dozoreva, sadje spravljati in bomo imeli zagotovilo, da bo to sadje tudi dobro spravljeno.

Modna trgovina

SAMONIG

audi:

Ia ženske svilene dokolenke
v vseh barvah S 14.90

BELJAK-VILLACH
Weißbriachgasse 12

porežemo te stare veje in debelca, bodo mogle bujno pogneti mlade veje, ki dajejo boljši in obilnejši pridelok. Ako pa so enoletni poganjki pri ribezlju poglani pregosto, pa tudi te prerediti. Ako redno tako postopamo, bodo vse vrste grmičastega jagodičevja ostale dolgo časa mlade in nam bodo dajale vsako leto lepe in obilne pridelke.

Poletje v sadovnjaku

Na sadnem drevju moremo v poletju bolje opaziti suhe veje kakor pa v zimskih mesecih. Zlasti pri češpljah spregledamo pri zimskem čiščenju drevja mnogo suhih vej. Sedaj je pravi čas, da te napake popravimo. Ako imamo tako v poletju kak dan, ko ni toliko dela, pojdemo med sadno drevje in ogledujemo, kako drevje uspeva, pregledimo pa tudi,

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 5. strani.)

Umrli je v 88. letu starosti spoštovani Verbučev oče, Tomaž Grubelnik. Pokojni je bil stara korenina naših gora. Pridno je obdeloval strmo polje in travnike gorske kmetije. Ljubil je svoj dom in skrbel za družino. Zavedal se je pa tudi, da prihaja božji blagoslov iz neba. Zato je dal Bogu, kar je božjega z zvestim spolnjevanjem svojih krščanskih dolžnosti. Obilna udeležba pri pogrebu je kazala, kako je bil pokojni oče spoštovan.

Ob grobu smo se spominjali 60. letnice rojstva zadnjega novomašnika, ki je daroval prvo sv. daritev kot tuk. faran pri D. M. v Trnju, č. g. dr. Janko Sadolšek, ki je umrl v najlepši moški dobi kot mestni župnik v Borovljah. — Pevci, ki so večinoma peli še pri njegovi primiciji, so se ga spomnili s pesmijo ob grobu. Prosimo Gospoda žetve, naj pošlje delavcev v svoj vinograd!

O bogati izbiri

Blago za prave
narodne dirndle

TSCHERNUTTER

CELOVEC—KLAGENFURT
Karfreitstraße 1

DJEKSE

Lep nedeljski dan je bil in napravil sem izlet na Djekše. Z avtobusom sem bil iz Velikovca v eni uri pri cerkvi sv. Martina, kjer pa je sv. maša že minila. Ker mora g. župnik — kakor so mi nato domačini pripovedovali — kar čez tri grabne hoditi v sosednjo župnijo in dekanijo „na pomoč“, je doma samo jutranja sv. maša. — Ko sem šel po krašni okolici na izprehod, me sreča fantič, ki me veselo pozdravlja z neprestanim juhu-hu-u-u. Vprašam ga, kaj je tako veselega, da neprenehoma vriska. Začuden me pogleda kakor bi hotel reči: „Ali si ti edini tujec na Djekšah, ki ne veš, da imamo danes že spet očet.“ Pozneje sem zvedel, da se poroke res na Djekšah kar vrstijo tudi sedaj ob poletnem času.

Ta dan je bila poroka, kakor mi je nato veseli fant pripovedoval, šrančeve Genovefe s Pucgarjevim Mihom. Nevesta je doma iz znane slovenske hiše na Djekšah. Vsa gasilska družina je bila zbrana in je strumno nastopala v svojih svetlih uniformah kot straža pri poroki. Da ni smela manjkati imenitna godba, je samo ob sebi razumljivo. Po cerkvenih obredih, ki jih je opravil domači gospod župnik, je sledilo najpreje

seveda „vabljenje“ po bližnjih hišah k svatbi. Ta je bila zvečer pri Kočmarju, kjer so se številni gostje veselili in vrtili pozno v noč.

Ženinu in nevesti prav prisrčno čestitamo in jima želimo obilo sreče in blagoslova božjega!

VOBRE

Čeprav ležimo pod Djekšami, nam je letos še hvala Bogu toča prizanesla. Sicer so imeli Gorjanci več dežja kakor mi in nam je napravila suša mnogo škoda. Na drugi strani pa smo veseli, da ni bilo znanih naličev, ob katerih povzročata Vovbrski in Klosterski potok ogromno škodo.

GOSPODARSKE VESTI

KMEČKI DELAVCI V AMERIKI

Statistike kmetijskega ministrstva Združenih držav, ki zadevajo gospodarski položaj ameriških kmečkih ročnih delavcev, so zelo zanimive. Število teh delavcev je v Združenih državah razmeroma nizko: na 4,5 milijone kmečkih lastnikov odpade samo 1,3 milijona delavcev. To ima vzrok zlasti v dejstvu, ker so plače delavcev precej visoke, tako da mora zemljiški lastnik delati pretežno sam s člani svoje rodbine, ako hoče imeti iz zemlje primeren dohodek. Obstojata dve glavni vrsti ameriških kmečkih delavcev: prva vrsta dobiva hrano in ima stanovanje pri lastniku, kjer dela (teh delavcev je okoli 90%), drugi delavci pa se hranijo v svoji lastni hiši in hodijo na dnino na razne kmetije. Povprečna plača prve kategorije je 92 dolarjev na mesec, druge pa 115 dolarjev. Z 92 dolarji se lahko danes v Združenih državah kupi 18 parov čevljev, ali tri volnene obleke, ali 450 zavojčkov po 20 cigaret, ali 90 delovnih oblek iz bombaža, ali 1500 dobrih cigar. S 115 dolarji pa se lahko še kupi enaka količina mesa, 5 stotov testenin ali en stot surovega masla.

VOLNA IZ KORUZE

Virginia Carolina Chemical Company je izgotovila neke vrste umetno volno, ki jo nazivajo „vicara“, ki se pridobiva iz beljakovine v koruzi in se imenuje zein. „Vicara“ ima številne prednosti celo pred pravo volno: nikakor se ne stisne, molji jo ne uničijo, ter se jo lahko uporabi skupno z drugimi umetnimi vlakni kot so Nylon, Nylon ali umetna svila ter stane končno en dolar 80 centov za kg, medtem ko je treba plačati za kg boljše vrste volne 4 do 6 dolarjev. „Vicara“ pridobiva na trgu in izven tkanin se da uporabiti tudi pri izdelovanju klobučevine in pri izdelovanju umetne jelenove kože.

PAŠNIŠKI TEČAJ NA DANSKEM

Po mednarodni konferenci pašniških strokovnjakov v Parizu bo priredilo

Želi smo ob neznosni vročini in žito se je v veliki meri posušilo bolj kakor dozorelo. Upamo, da bo občina pravočasno napravila potrebne korake, da se kmetom, ki so utrpeli toliko škodo po suši, zniža zemljiški, dohodninski in prometni davek. 25. junija smo praznovali 25 letnico naše električne zadrage. Stari gospod Glačnik je sicer že v političnem pokoju in je politično borbo prepustil svojemu sinu, vendar so pri zadrugi ostali stari komandanti na krmlu.

Sicer pa smo mnenja, da bi pri javnih oglasih in razglasih bilo bolj umestno, da bi se posluževali obeh jezikov, ker tudi pri plačevanju davkov Slovencev ne pozabijo. Norčevanje s slovenskim jezikom ob priliki raznih objav ob nelnjah dokazuje, da se miselnost gotovih ljudi ni spremenila.

dansko kmetijsko ministrstvo v sporazumu z OEEC pašniški tečaj za strokovnjake raznih držav.

Tečaj bo od 8. do 18. avgusta ter bo zlasti posvečen izboljšanju pašniškega in travniškega semenja, proizvodnji živalske krme (pašniki, seno, sušena krma in v silosih vskladiščena krma), važnosti pašnikov v kmetijskem kolobarjenju in tehniki vskladiščenja v silosih. Tečaj bodo dopolnili izleti s praktičnim proučevanjem raznih vprašanj, pod vodstvom danskih strokovnjakov. Ogleдали si bodo tudi pašniška področja na Seelandu in Jutlandu.

PRITLIKAVI RASTLINJAK

„Christian Science Monitor“ poroča, da izdelujejo v Kingsportu, Tennessee, v Združenih državah, posebne povezne male kupole iz prosojne snovi, katere mnogo uporabljajo na vrtovih severnih področij. S temi kupolami pokrijejo rastline, če je nevarnost slane in ohranijo znatno večjo toploto, kot je zunaj. Ti mali rastlinjaki so se obnesli mnogo bolje kot pokrovi iz celofana ali papirja, katere so uporabljali do zdaj. So tudi zadostno močni, da ščitijo rastline pred gledalci in škodljivimi pticami, pa tudi pred viharjem, na drugi strani pa prodirajo skozi nje lahko sončni žarki, kar pospešuje zoritev.

KUPUJEM

KOŽE IN KOŽUHOVINO

po najvišjih dnevnih cenah

Hans Ban

TRGOVINA Z USNJEM

Celovec-Klagenfurt, Osterwitzerstr. 4

Prevzamem kože tudi v strojenje.

Koroška abacnica gospodarskih obeti

V št. 28. „Našega tednika“ smo omenili volitve novega predsedstva v zbornici obrtnega gospodarstva v Celovcu. Po volitvah je predsednik dipl. ing. Rappatz, ki je bil ponovno izvoljen soglasno za predsednika, v daljšem poročilu omenjal naloge trgovske, obrtne in industrijske zbornice.

Pri obrti je važno predvsem vprašanje manjših kreditov, ki naj bi jih za manjše investicije dala na razpolago uprava za izvedbo Marshallovega načrta. To bi povečalo proizvodnjo. Nadalje je važna zaščita obrti pred preobdavljenjem. Treba pa se je boriti tudi proti izvajanju raznih obrti po neobrt-nikih in treba je skrbeti za dober naraščaj vajencev in pomočnikov.

V industriji je najbolj potrebno obnoviti že zastarele stroje. Za to pa bi bilo potrebno, da Narodna banka spremeni svoje stališče delitve kreditov. Tudi zasebna industrija bi morala dobiti posojila pod enakimi pogoji kakor poddržavljena industrija.

Trgovina je morala prestati veliko preizkušnjo v času, ko prehajamo iz vezanega v svobodno gospodarstvo. Gotovo je trgovina večkrat predmet neopravičenih sumničenj. Danes je trgovina zelo prizadeta, ker ni točno določen delokrog zasebne trgovine in delokrog kmetijskega in konzumnega združništva.

Za naše razmere je zelo važna gostinska obrt s tujskim prometom. Ker je bila ta obrt najhuje prizadeta zaradi vojnih in povojnih dogodkov, je tudi pravilno, da to pri pospeševanju raznih obrti vpoštevamo.

Zbornica smatra, da so osrednja vprašanja prave gospodarske politike v bližnji bodočnosti:

1. Upravna reforma.

2. Prevelika centralizacija gospodarskih ustanov je škodljiva; deželna gospodarske zbornice naj ohranijo čim večjo samostojnost.

3. Država naj pusti proizvodnji in trgovini več svobode. Previdni moramo biti pri tendenci za prehitrim in čezmernim podržavljenjem.

4. Tudi delodajalci so zainteresirani na tem, da dobijo delojemalci pravični zaslužek in da so zavarovani za slučaj bolezni in starosti. Vendar je potrebno, da je socialna zakonodaja v soglasju z gospodarskim stanjem. Ako so socialne datjave enakomerno porazdeljene na delodajalce in delojemalce, morajo imeti eni in drugi enako pravico pri upravi socialnih ustanov.

V glavnem se s programom in z načeli predsednika zbornice gospodarskih obrti strinjamo. O posameznih točkah pa bi se gotovo dalo razpravljati in bo zelo verjetno razvoj gospodarstva v najbližji bodočnosti že pokazal, če se ne bi dale nekoliko prilagoditi zahtevam časa in razmeram nove dobe.

Z. I. M:

Žvesta seca

18.

Na Martinovo, ko je v Borovljah je-senski sejm, so tudi Vrbičani radi ho-dili tja praznit svoje mošnje. Saj so pa-stirji tedaj dobili svoje plačilo, gospodi-nje so nakupile glinaste posode, zim-ske obleke, gospodarji so iz hlevov pre-brali živino za prodaj, konjski preku-pčevalci so privedli tja svoja suha klju-seta, tako je bilo na trgu zares prav živahno.

Preglej Lora je še ob mraku zapregel v vegast koleselj črnega „Zlodeja“, svo-jega lahkega konjička in ustavil pred Rutarjem. Z bičevnikom je potrkal na šipo in ne ravno tiho zaklical: „Hola, Rok, ali še spiš. Podvizaj se, če hočeš, da kaj pametnega stakneva!“

Rok je bil že nared. Malce raztreseno se je poslovil od ženke, ki mu je naro-čevala, naj pazi nase pa tudi na „stre-ho“, da jo kje ne pusti.

Vso pot sta puščala za seboj ljudi, ki so peš ali pa z vozovi hiteli tudi na se-jem. Ves čas se je njun razgovor ple-tel le o konjih. Izkušeni furman in „me-šetar“ je pravil mlademu gospodarju o

čudovitih dogodivščinah na samotnih cestah, o sreči in nesreči, ki spremlja slehernega prekupčevalca, o daljnih de-želah, ki jih je prepotoval. To je Rok nategoval ušesa. (Saj je bil konjiček za mlade ljudi tedaj to, kar je zanje danes motorno kolo.) Seveda vsega „furma-nu“ pa nisi smel verjeti. Saj je pravil, da je nekoč od Celovca pa do Vrbič pro-dal sedem konj. Iz Celovca se je peljal, iz Fužine pa je moral peš domov, voz pa je pustil v prvi gostilni. No, ta je gotovo prazna, čeravno so rajni Horaj-nik iz št. Janža trdili, da so se s Pre-glijem tedaj do Fužine peljali.

V Borovljah sta hitro spravila voz in konja in po bližnjavi hitela med živino. Rok je še enkrat pogledal, če je možnja v redu. Tesno je stopal za svojim vod-nikom da bi ga ja ne zgredil. Precej konj je že bilo na sejmišču. Nekateri izdelani, mršavi, drugi mladi, razigrani in neugnani. Rok se je sicer spoznal na konje, a tako, kot Preglej vendar ne. Dolgo sta hodila od repa do repa, ne da bi kaj pametnega staknila. To so ponu-jali in hvalili prekupei. Pa se nista dala zapeljati. Že precej na strani sta zapa-zila srednjetežko, rdečo žival, ne pre-več rejeno pa tudi suho ne. „Tale bo,“ se je razveselil Preglej. „Všec mi je ko-bilica. Dobra bo za polje in za koleselj.

Še tekla bo rada. Če sam sebi dobro ho-češ, vzemi jo!“ je svetoval Lora. Med-tem ji je pregledal zobe, jo otipal spree-daj do zadaj in jo potrepljal po plečih.

Manj dostopen kot kobilica pa je bil njen lastnik. Še pomnožil je dobre last-nosti svoje živali, kar je tudi pri ceni nekaj nadalo. Pa Preglej se je spoznal. Že so hoteli udariti v roke, a se je Lora premislil. „Nak, toliko pa ne zmoremo, gremo naprej, saj je mrh na sejmu dovolj.“

Končno so se le zedinili. Rok je kupil novo uzdo, poklical kobilico po imenu ter povabil moža s seboj na kozarec vi-na. Sam je že komaj čakal, da bi se od-peljali domov zaradi Nežije, ki ji nič ni povedal, da bo kupil konja. Pri kra-mah je nabral žegnana in lep predpas-nik ter silil Loro, da bi šli domov. Lora pa ni bil take sorte, da bi podnevi hodil domov. Imel je preveč znacev in pa na-vado, da je pri vsaki gostilni obstal. „Zlodej!“ je to prav dobro vedel, saj je pred tako hišo počasneje začel stopati in je le čakal na gospodarjev „stoj!“

Ker Rok ni dal miru sta se vendar še pri dnevu dvignila. Kobilica „Rožca“ je pridno tekla zraven „Zlodeja“. Postaj tokrat nista delala. Nekoliko po „Mari-jah“ sta se že bližala Vrbičam. Roku je bilo še bolj prav, da se je že tema

naredila. Vsaj toliko radovednežev ni bilo pri oknih in na cesti. Pregleju pa je bilo vseeno.

Nežiji doma se je kar zdelo, da bo mož pripeljal konja. Na dnu srca jo je peklo in bolelo, da ji tega ni povedal že zvečer. Rahlo razočaranje se je mešalo z upanjem, da morebiti konja le ni kupil.

Kar je zaslišala na dvoru glas kopit. Hlevske duri so se odprle in Rok je za-klical: „Neži, žegnane vode prinesi! Konjička sem kupil!“

Vzela je dve vrbovi šibi iz pranteljna in steklenico z žegnano vodo. Šibi je skrižema položila na prag in poškopila kobilico.

„Neži, ne bodi huda, ampak konja sem moral kupiti.“ Vrgel ji je v jasli šop detelje in jo opazoval, kako je. Neži se je odstranila v kuhinjo. Razoča-ranje se je nekoliko poglobilo, a mirna in vesela ni mogla biti.

„Mama, konja je kupil pa nič ni pre-je povedal,“ je potožila Rutarici.

„Neži, na to se boš morala pa kar na-vaditi. Može radi večkrat kaj po svoje naredi.“

„To je tolažba,“ je žinjala Neži, re-kla pa ni nič.

Zdaj se bodo začele šele prave skrbi. (Dalje prihodnjic)

Slavenske oddaje v radiu

- SREDA, 19. julija:
14.30—15.00 Poročila; predavanje za gospodarje; zanimivosti.
- ČETRTEK, 20. julija:
14.30—15.00 Poročila; predavanje za gospodinje; zdravniško predavanje.
- PETEK, 21. julija:
14.30—15.00 Poročila; pregled svetovnega tiska.
- SOBOTA, 22. julija:
9.00—9.30 Literarna oddaja.
- NEDELJA, 23. julija:
7.15—7.45 Duhovna obnova; pester jutranji spored.
- PONEDELJEK, 24. julija:
14.30—15.00 Poročila; „Zgodba o študentu Pavlu“.
- TOREK, 25. julija:
14.30—15.00 Poročila; „Po širnem svetu.“
- 18.30—19.00 Celovski kvintet igra v razvedrilo, poje Ferdo Grazer.
- SREDA, 26. julija:
14.30—15.00 Poročila; predavanje za gospodarje; zanimivosti.

Radio Schmidt

„Velika hiša malega človeka“
Radioaparati za vsakogar. Tovarniško novi 4 cevni Super od 526 S naprej. — Popolnoma prenovljeni aparati od 200 S dalje.

Najbolj moderna popravilnica. Žarnice za dom in preprodajo.

CELOVEC - KLAGENFURT
Bahnhofstr. 22 — Tel. 29—48

NAJVEČJA IZBIRA
MOŠKIH SRAJC
z orig. italijanskim krojem
ovratnika

Grünen

Celovec - Klagenfurt
Burggasse

MOŠKO PERILO
SRAJCE — POLOSRAJCE
SPODNJE HLACE
KRATKE NOGAVICE
DOKOLENKE
SPALNE SRAJCE
PIŽAME
ROBČI

Pichler

Beljak - Villach - Bahnhofstraße 9

Beri in širi

Naš tednik - Kronika

Legavska hiša

TOMSCHE

Beljak—Villach, Hauptplatz 4
Mollino za posteljno perilo (rjuhe),
150 cm široko, samo 18.70 šil.

De Cillia

BARVE IN LAKE

DOBITE sedaj tudi v Kanaltaler- naselbini v TRGOVINI

Wolfgang MOROCUTTI

CELOVEC - KLAGENFURT, Siebenhügelstraße 73

A. Cerny

CELOVEC - KLAGENFURT, Neuer Platz 3

Japice brez rokavov

LINOLEJ

vsako *lepatična blaga*

RADIO
in **ELEKTRO APARATE**

vseh vrst in tvrdk
samo pri vašem obrtniku

HANS KIREUTZ

Celovec-Klagenfurt, Kramerg. 11

IZDELAVA SLIK

HITRO IN DOBRO PRI FOTO-FILMU

HUBERT WANDERER

DOMGASSE 4

CELOVEC - KLAGENFURT

Razpošiljanje po pošti

**ČAS
DENAR
JEZO**

si lahko prihranite,
če zahtevate od nas
cenike, proračune in predvajanja.
Dobavljamo električni material,
motorje, dinamo in instalacijska
sredstva.

Sprejemamo naročila za elektro-
instalacije, električna popravila
vseh vrst in popravila
radioaparatorov.

Posredujemo priložnostne nakupe
rabljenih bencinskih motorjev.
Napišite svoje želje na dopisnico
in jo naslovite na:

Selinschek pri Siutz-u

Celovec-Klagenfurt, Renngasse 5

**KUNST-
HÜTTE**

Celovec — Klagenfurt
WIENERGASSE 8

Bogata zaloga daril in spominkov
na potovanje iz svinčevega kristala,
porcelana in keramike.

USNJENI IZDELKI
IN UMETNINE

Novosti

Kasete za glasbila v najrazličnej-
ših oblikah in razne druge kasete.

Prijava škode

Poveljnik britanskih zasedbenih
sil v Avstriji razglasi:

Vse osebe, ki imajo napram
britanski zasedbeni oblasti kake
zahteve, ki so v zvezi z zasedbo v
času od 8. maja 1945 do dneva te
objave ali ki so v zvezi z vrnitvijo
zaplenjenih objektov, se pozivajo,
da v času šestih mesecev od dneva
te objave prijavijo svoje zahteve z
vsemi podrobnostmi pri pristojnih
oblasteh v Avstriji.

Nadalje je prijavi tekem šestih
mesecev pri pristojnih oblasteh
tudi vse zahteve te vrste, ki bi jih
imel kdo napram britanskim za-
sedbenim oblastem in katere zahte-
ve bi nastale šele po dnevu raz-
glasitve te objave. — Opozorjamo
vse, da ne bodo vpoštene zahte-
ve, ki ne bi bile prijavljene v pred-
pisanem roku šestih mesecev. —
(Opomba: Prednji razglas je bil
objavljen te dni, ima pa datum
20. junija 1950, kar naj vsi priza-
deti vpoštevajo, da ne zamudijo
predpisanega roka).

RAZNE VESTI

**NAPREDEK V TISKARSKI UMET-
NOSTI**

Napredek, ki ga dosegajo v tiskar-
stvu v Ameriki, je naravnost revolu-
cionaren. Primer tega napredka je tudi
pisalni stroj, ki piše brez napake. Ko
se s tem strojem napiše ena vrsta, pro-
jicira stroj te vrste na posebno platno;
stavec, ki pogleda na to vrsto, popravi
nato s posebnim mehanizmom razmak
črk in uvrstitev v stolpce. Ko je vse to
v redu, pritiska na ročaj in vse ostalo
napravi stroj sam, ki avtomatično pre-
piše vrsto.

ELEKTRIKA PROTI MOLJEM

Moth-King Corporation je postavila
na trg električni aparat, s katerim se
lahko v kratkem času in z malim stroš-

**SKORAJ V VSAKEM
GOSPODINISTVU**

danes že pečejo s
KÖNIG-ovim pečilnim
praškom. Zakaj? Ker je
ta brezpogojno zanesljiv
in pa zaradi receptov v
slikanicah. Ti omogoča-
jo gospodinjam, da naj-
dejo vedno ono močnato
jed, ki jo ravno želijo.
Iz KÖNIG-ovih receptov
v slikanicah je mogoče
tako razvideti, kaj po-
trebujemo, kako je tre-
ba to napraviti in kako
izgleda.

Gospodinj **König** pomaga
BACKPULVER

KINO

Celovec - Klagenfurt

Predstave ob 16., 18.15 in ob 20.30 uri.

STADTTHEATER

Do 20. VII. „Die lustige Witwe“
21.—24. VII. „Duell mit dem Tod“
25.—27. VII. „Schweigen ist Gold“

PRECHTL

Do 20. VII. „Sahara“
21.—27. VII. „Feuersturm“

CARINTHIA-LICHTSPIELE

Do 20. VII. „Die Flucht von der Teufelsinsel“
21.—24. VII. „Geheimagent T“
25.—27. VII. „Die Zaubergeige“

PETERHOF

Do 20. VII. „Die Flucht aus Java“
21.—24. VII. „Der letzte Mohikaner“
25.—27. VII. „Liebling der Matrosen“

Beljak - Villach**BAHNHOFLICHTSPIELE**

Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.30;
ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri.

Do 20. VII. „Arizona“
21.—24. VII. „Trommeln am Mohawk“
25.—27. VII. „Die Frauengasse von Algier“

STADT-KINO

Do 20. VII. Eine Frau, die weiß, was sie will
21.—24. VII. „Um eine Nasenlänge“
25.—27. VII. „Wer ist Rex“

Elite Filmbühne

Do 20. VII. „Die letzte Zuflucht“
21.—24. VII. „Großstadt nacht“
25.—27. VII. „Madonna der sieben Monde“

Apollo Lichtspiele

Predstave ob 10., 12., 14., 16., 18. in 20. uri.
Do 20. VII. „Miranda“
21.—27. VII. „Wiener Mädchen“

kom popolnoma odstrani molje iz pre-
prog. Aparat izgleda približno tako, kot
električne pečice, v katerih se opeče
kruhke; tkanino se postavi v navadni
prijem in v odprtino vtakne kos platna
z naftalinom, ki izhlapeva v treh urah
enako količino naftalinove pare kot je
izhlapi sicer v štirih dneh 15 kg nafta-
lina. Novo napravo zlasti lahko uspešno
uporablja proti moljen v preprogah in
tkaninah.

Največja kmetijska razstava

V Oxfordu so odprli kmetijsko raz-
stavo, ki je verjetno največja kmetij-
ska razstava sveta, ker se jo bo udele-
žilo četr milijona ljudi. Obiskovalci in
kmetijski strokovnjaki z vseh delov
sveta so prišli v Oxford, da si ogledajo
ta ponazorjeni prikaz vsega najboljše-
ga, kar premore britansko kmetijstvo.
Razstaveni prostor se razteza čez več
kot 150 juter zemljišča. Svoje pridelke
in posebnosti je razstavilo kakih 7000
razstavljalcev.

OD 22. DO 30. JULIJA 1950

BELJAŠKA RAZSTAVA

(VILLACHER AUSSTELLUNG)

Na meji treh dežel

Velik veselilni prostor

Razstaveni prostor: Richard-Wagner-Straße (Hauptschule und Gewerbeschule), Telephon: 43-48, od 15. julija 60-00

Veselilni prostor: Ossacherzeile

